

IURIS UIC

Revista Facultat de Ciències Jurídiques i Polítiques

uic Alumni
Facultat de Ciències
Jurídiques i Polítiques

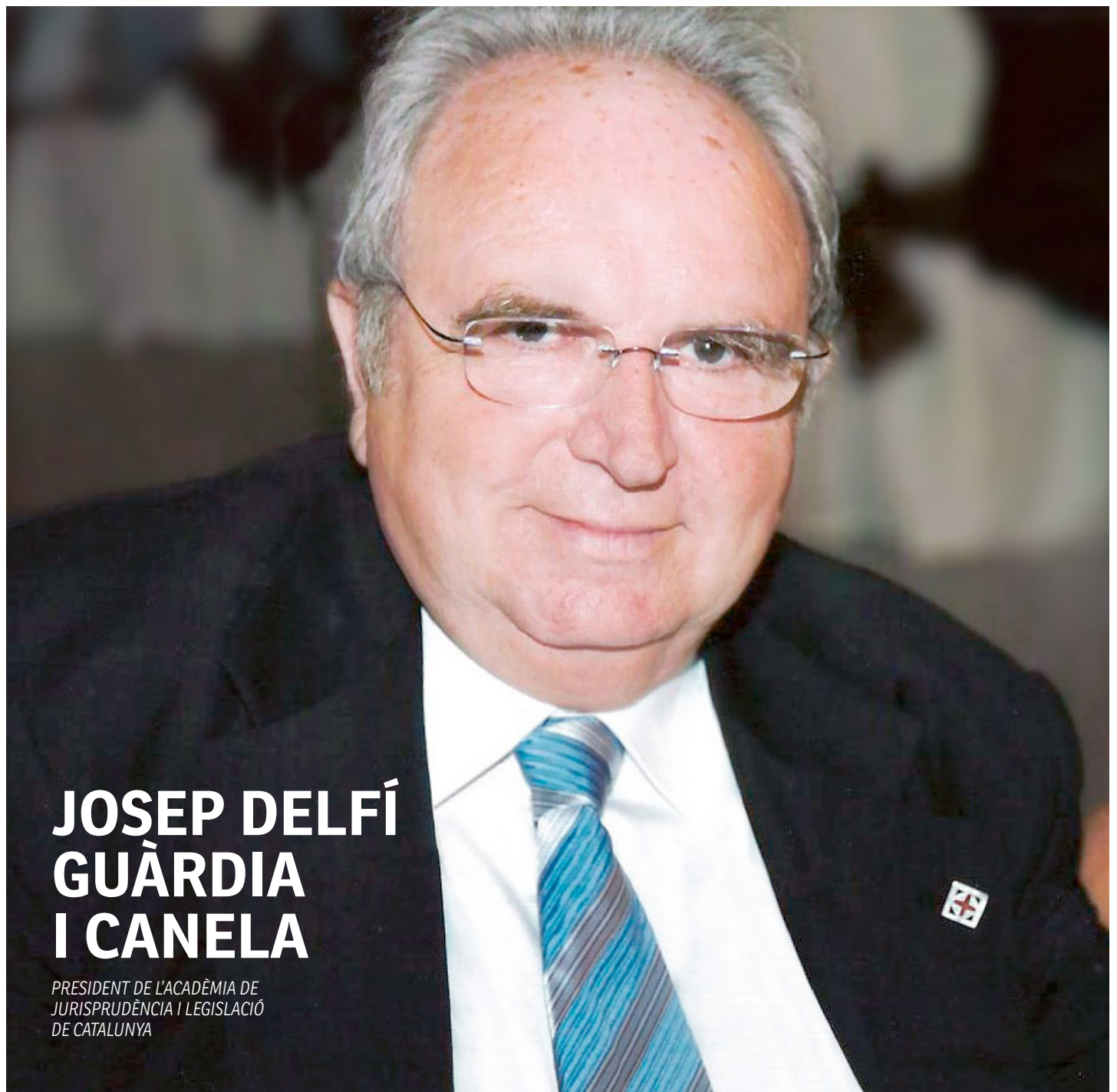
Maig de 2013
número **06**

Com es
redacta un
dictamen jurídic

Trobada amb
Maria Batlle,
Dret '09

Novetats
legislatives i
jurisprudencials

Formació
contínua, agenda
i notícies

**JOSEP DELFÍ
GUÀRDIA
I CANELA**

*PRESIDENT DE L'ACADÈMIA DE
JURISPRUDÈNCIA I LEGISLACIÓ
DE CATALUNYA*

Javier Junceda

Degà

Benvolguts lectors,
Benvolgudes lectores,

Us volem fer arribar amb aquest nou número de **Iuris UIC** el batec d'una Facultat que té motius per créixer amb il·lusió. Fa poc hem vist ratificat per les autoritats el nostre nou pla d'estudis del Grau en Dret, que potencia les disciplines clàssiques i les noves, assumpte en el qual ens ha guiat el bé exclusiu de l'alumne que es forma a les nostres aules.

També hem dissenyat una generosa oferta de doble grau en Dret-ADE i Dret-Humanitats, que s'afegeix al Grau en Dret-Ciències Polítiques, ja existent. Finalment, cada vegada hi ha més aspirants, i amb millors expedients, que arriben als processos d'admissió, fet que redunda en la qualitat que volem per als nostres estudis.

Tot això no seria possible sense l'obstinació en els petits detalls que posen dia rere dia tots i cadascun dels membres de la comunitat acadèmica. Cada hora de classe ben feta, cada article publicat en revistes de primer nivell, cada ponència en un congrés de prestigi o cada assessorament personal a un alumne amb preocupacions són, i han de ser, a la nostra Facultat uns moments que sumen, que ens fan millors.

El nostre estil ha de continuar sent aquest: el d'aprofundir en la feina diària, constant, la que dóna fruits precisament per la perseverança que implica. Els alumnes, amb professors així, no poden tenir límits. Tal com amb gran encert va sostenir Alberto Canals, gerent de la UIC, a la trobada Alumni UIC-INEDE, celebrada fa poc i amb molt bons resultats: "Volem ser petits i bons". Aquest és el camí en què tots, sense excepció, esteu convidats a col·laborar.

Gràcies per la vostra atenció i per fer d'"antenes" en el vostre àmbit professional i familiar sobre les coses de la vostra Facultat.

Rebeu una abraçada ben forta.

SUMARI

Maig de 2013
número 06

ACTUALITAT

OPINIÓ DOCTRINAL Com es redacta un dictamen jurídic	4
ENTREVISTANT A Josep Delfí Guàrdia i Canela	6
NETWORKING Trobada Alumni INEDE UIC	14
NET KNOWING Els nostres professors	16

DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL

TROBADA AMB Maria Batlle. Alumni Dret '09	18
NOVETATS LEGISLATIVES Novetats legislatives d'interès general	22
NOVETATS JURISPRUDENCIALS Novetats jurisprudencials civil, penal, social i contenciós-administratives	26
FORMACIÓ CONTÍNUA Màster en Planificació i Assessoria Jurídic-Fiscal	37

AGENDA I NOTÍCIES

AGENDA I NOTÍCIES DE LA FACULTAT	38
---	----

OPINIÓ DOCTRINAL

Com es redacta un dictamen jurídic

© Jesús Gómez Taboada.

JESÚS GÓMEZ TABOADA

PROFESSOR DE DRET CIVIL DE LA UIC
NOTARI
MEMBRE DE L'OBSERVATORI DE DRET
PRIVAT DE CATALUNYA

Les idees següents tenen per objecte proporcionar unes pautes bàsiques sobre com redactar un dictamen jurídic.

Estan pensades, en principi, per als casos plantejats als alumnes a la universitat o als candidats a obtenir una plaça en les diverses oposicions que inclouen la resolució d'un supòsit pràctic. Seria l'anomenat cas *d'escola* (en la terminologia de González-Meneses, autor d'una obra fonamental en la matèria, del qual s'han pres bona part de les idees que s'exposen aquí). I com que aquests exercicis poden revestir fórmules molt variades, les orientacions que se suggereixen a continuació són flexibles: hi haurà exàmens en

què es puguin tenir presents gairebé totes. En altres, no tant. Amb tot, penso que es poden aplicar en la majoria d'exercicis pràctics, ja que són prou elàstiques per adaptar-les sense dificultat.

D'altra banda, la pràctica habitual de dictàmens d'escola proporciona una tècnica que no es limita a aprovar un examen, sinó que ajuda a agilitar la ment, afina el raonament jurídic i facilita l'exposició ordenada de les idees, la qual cosa se suposa que es podrà aplicar a la vida professional. Perquè, al cap i a la fi, els casos pràctics sotmesos a la resolució d'un alumne són l'assaig del que haurà d'afrontar quan exerceixi la professió.

I no només quan li sol·licitin dictamen, en sentit estricte, sobre un supòsit real. Si ho pensem bé, també són dictàmens, o almenys, ho pressuposen –cada un amb el seu format i particularitats–, la redacció d'una demanda; l'escrit de contestació a aquesta; un recurs judicial o administratiu; una sentència o una interlocutòria judicial; una escriptura pública; la qualificació d'un registrador; o l'acta que aixeca un inspector d'Hisenda.

Finalment: encara que gairebé tots els exemples que apareixen en el text procedeixen del dret privat, les orientacions que es proposen no són exclusives (o, almenys, així ho crec jo) de cap sector de l'ordenació jurídica.

COM ES REDACTA UN DICTAMEN: DEU REGLES BÀSIQUES

1. Reproducció resumida i estructurada del supòsit de fet, sense afegir-hi dades ni eliminar-ne

El cas sotmès a resolució se'ns pot presentar de manera clara i ordenada; o de forma esflagarsada, sense mantenir un criteri cronològic ni sistemàtic.

En el primer cas (supòsit ben estructurat), no caldrà reproduir-lo (a tot estirar, una referència succinta), ja que el lector (professor, tribunal) ja té una idea justa d'aquest i n'hi haurà prou amb remetre's a l'exposició que ja s'ha fet.

Si, al contrari, les dades ens arriben desordenades i disperses –que és el que sol passar en la realitat jurídica–, el redactor l'haurà d'estructurar, de manera que l'interlocutor sàpiga, des del principi, quin és l'assumpte a què es refereix el dictamen i els problemes que planteja. No oblidem que aquest és un text jurídic; però alerta, es basa en uns *fets de la realitat*, punt de partida ineludible i que cal explicar amb nitidesa.

Ara bé: el dictamen, com és natural, s'ha de cenyir a les dades de fet que es proporcionen. De manera que si alguna cosa no s'indica, és que no ha tingut lloc: quan no es diu res, per exemple, respecte al règim econòmic d'un matrimoni, no podem presumir que s'han atorgat capitulacions, sinó que està sotmès al règim legal. Ni tan sols no convé elucubrar, hipotèticament, amb frases com ara: "no se'ns informa sobre si existeixen capitulacions matrimonials o no. En cas afirmatiu...". Aquestes fórmules emboquen en el defectuós "dictamen en ventall" (amb obertura de diverses línies argumentals), al qual després ens referirem; o al "dictamen a la carta", és a dir, aquell en el qual el redactor mateix va modelant, segons li convingui, els fets sotmesos a dictamen. I no hi ha dubte: aportar dades de collita pròpia és molt temptador, ja que introduir dades inventades pot facilitar-nos la tasca... Però, és clar, el problema no el resoldrem, ja que el que se sotmet al nostre judici són uns fets, no uns altres. No cal dir que la realitat és així: els casos pràctics sotmesos al dictamen d'un professional (advocat, jutge, notari) no són susceptibles de manipulació pel jurista per encotillar-los (traient-hi això aquí, posant-hi allò altre allà) en el que ell voldria: la realitat és la que és, ens agradi o no.

2. Determinació de la llei aplicable

Hi ha un *prius* a qualsevol anàlisi jurídica de dret material: la determinació de l'ordenació jurídica que regirà el cas. Si un espanyol resident a Berlín comet un assassinat a París, se li aplicarà el codi penal francès, ja que les lleis penals tenen, generalment, vigència territorial; és a dir, s'aplica al fet punible la llei de lloc (territori) en el qual ha ocorregut. Però si aquesta mateixa persona espanyola resident en Alemanya mor a París, la seva successió *mortis causa* no es regirà per la llei francesa, sinó que podran entrar-hi en joc l'espanyola (que és la seva llei nacional) o l'alemanya (que és la de la seva residència), ja que la transmissió hereditària se sol regir per normes de vigència personal (determinades en funció de la nacionalitat, domicili...). L'aplicació d'una o altra ja depèn de la norma de dret interterritorial (en especial, de dret internacional privat) que apliqui l'òrgan, judicial o administratiu, que entengui de l'assumpte.

Fixar erròniament la llei aplicable pot suposar que tot el dictamen sigui incorrecte, ja que es referirà a normes jurídiques que no eren les pertinents. Tot i així, no s'ha d'oblidar que la determinació de la llei esmentada pot ser, en si mateixa, objecte de discussió: les normes de conflicte (sobre competència jurídica internacional, sobre dret aplicable) també són matèria de discrepància.

Fora d'això, només en aquells casos en els quals es doni per descomptat quina normativa s'ha d'aplicar (per exemple, l'espanyola), es pot obviar aquest pas. No obstant això, fins i tot en aquests supòsits, fer al·lusió a la qüestió, encara que sigui de manera fugaç, demostra agudesia jurídica.

3. No-repetició de la teoria

El dictamen no requereix reproduir el tema o l'exposició teòrica relativa al cas sotmès. Si apareix –per exemple– un dret d'usdefruit, no s'ha d'explicar el concepte, la naturalesa jurídica, ni el contingut del dret d'usdefruit, llevat pel que sigui pertinent al cas: si es planteja qui té la facultat de vendre l'objecte usdefruit, sí que serà necessari tractar aquest extrem i argumentar sobre si l'usufructuari gaudeix d'aquest dret o no; però

no quines són les causes de constitució o extinció de l'usdefruit. Si es qüestiona el lloc d'abonament d'un deute dinerari, prescindirem de la teoria general del compliment de les obligacions, i ens cenyirem al problema del lloc del pagament.

El cas pràctic suposa l'aplicació de la norma al cas concret. En un examen d'universitat o d'oposició, el que interessa al professor o al tribunal és conèixer l'aptitud de l'alumne per a l'encaix del supòsit (específic) en la norma (general), així com el raonament per què s'opta per una solució i no per una altra. Res d'això no requereix la repetició íntegra dels temes; que, d'altra banda, és matèria d'un altre examen.

En el dictamen professional, el jurista, amb tota probabilitat, haurà de conèixer, repassar o estudiar la teoria corresponent als casos subjectes a la seva opinió; però, en cap cas, no l'ha d'explicar, ni reproduir. Al particular que ens consulta, com a usufructuari, si pot alienar l'habitatge que usufructua, no li servirà de res que li expliquem les tesis que, des del dret romà, han defensat o negat aquesta possibilitat: el que li interessa és si ell, en la situació concreta en què es troba, i d'acord amb el títol que li va atribuir l'usdefruit (testament, donació, llei) pot vendre la casa o no. La solució que sostinguem l'hem de suportar amb arguments precisos presos de la teoria, però adaptada al supòsit sotmès al dictamen.

4. Citació precisa dels textos legals, però sense reproduir-los

El nostre sistema jurídic, com gairebé tots els contemporanis, és de dret positiu (escrit). De manera que la resposta que donem ha de ser una contestació fonamentada en normes jurídiques, i hem de citar els preceptes legals en els quals se suporta la solució que defensem.

El que acabem d'indicar no significa que el text legal (article, paràgraf) s'hagi de reproduir íntegrament, sinó només la part relativa al cas. Si pretenem defensar un ampli joc del principi de l'autonomia de la voluntat en l'àmbit del dret patrimonial, direm que, amb caràcter general, aquest principi està reconegut en la Constitució amb rang de dret dels ciutadans (art. 38, referent a la llibertat d'empresa; art. 37, relatiu a la negociació col·

lectiva); en l'àmbit civil català disposa d'una plasmació explícita (art. 111-6 del CCCat); en el camp contractual, gaudeix del reconeixement més clàssic (art. 1255 CC); i sobretot, la llibertat és un valor superior de l'ordenació jurídica (art. 1 de la Constitució). Però els articles, llevat d'excepcions, no es reproduïen de manera completa i literal: el que ens interessa esmentar és, precisament, el principi que els inspira.

D'altra banda, el dictamen, sovint, no es pot suportar, sense més ni més, en la branca del dret més pròxima. La solució a un litigi mercantil potser la trobem en el dret civil; la d'una controvèrsia administrativa, en el dret constitucional... L'ordenació jurídica no està integrada per compartiments estancs: tots estan relacionats.

Amb tot, no oblidem que el dret no ofereix una resposta clara a gaires qüestions (per això, precisament, se sol plantejar un dictamen); de manera que l'autor ha d'argumentar interpretant les normes perquè suportin la solució que considera més adequada. Però no perdem la perspectiva: hem de citar les lleis, ja sigui per fonamentar el nostre dictamen o per contradir la solució que vulguem rebutjar.

5. Anticipació d'arguments contraris

Sobre uns mateixos fets, el bon jurista és capaç d'argumentar en un sentit i altre. És una tàctica eficaç exhibir també les raons que suporten solucions diferents de la que triarà; per, a continuació, desmuntar-les.

En l'exemple anterior, podem començar defensant l'amplitud de l'autonomia de la voluntat quan, en realitat, volem contradir-la. I, així, després d'haver sostingut –inicialment– aquesta idea, la minem, afirmant el següent: 1r) que l'article 111-6 Codi civil de Catalunya (CCCat), en efecte, reconeix el principi de llibertat civil; però, a continuació, estableix com a límits les lleis imperatives, que no poden ser transgredides. 2n) Que és cert que l'article 1.255 Codi civil (CC) proclama el principi de l'autonomia de la voluntat en l'àmbit contractual, però aquesta està limitada per "les lleis, la moral i l'ordre públic". I 3r) La llibertat és, en efecte, un valor superior. Però superior no significa absolut. De moment, la llibertat de la persona es canalitza a través de la llei (art. 9 i 53 de la Constitució).

Aquesta és l'**argumentació defensiva**: primer, s'exhibeixen els arguments contraris, dignificant-los i dotant-los de suport. I tot

seguit se'n fa la crítica, la desconstrucció o la demolició.

Després vindrà l'**argumentació ofensiva**, amb l'aportació d'idees o raons addicionals.

6. Concreció de respostes al cas plantejat

El dictamen ha d'indicar els efectes que es produeixen sobre les persones i les coses a què es refereix el cas pràctic. No es tracta de proporcionar solucions generals o abstractes: se'ns pregunta per subjectes concrets.

Quan un particular acudeix a un despatx professional és perquè té un problema o assumpte que el preocupa o li interessa. Busca, per tant, una solució al cas que li concerneix. De manera que si ens consulta sobre com poden afectar el seu patrimoni els actes negligents dels administradors d'una societat anònima X, de la qual és soci, li advertirem que no se li podrà exigir cap responsabilitat personal: en les societats capitalistes (anònimes, limitades) els socis no responen pels deutes socials, i, per tant, ell no hi respondrà.

Això exigeix concloure el dictamen precisant, davant de la situació concreta d'una persona, quines conseqüències jurídiques s'obren: quina és la seva posició actual i quina és la que es produirà si segueix les nostres indicacions; el dret són efectes i totes les altres coses, literatura (González Palomino). Al tutor interessat a saber si pot vendre un immoble de seu tutelat li indicarem les condicions sota les quals pot fer-ho; i si cal autorització judicial, li explicarem en què consisteix, com obtenir-la i davant de quin jutjat.

7. Evitació del dictamen "tossut"

a) En el dictamen "tossut", l'autor es recrea amb les consideracions inicials i s'empanyanega davant del primer problema que detecta, entretenint-se amb les possibles solucions; i després es veu obligat a continuar i concloure de manera precipitada. La redacció del text ha de ser equilibrada i proporcionada. Normalment, el cas no inclou només un problema, sinó més d'un. I han de ser atesos tots (almenys, tots els que l'autor és capaç d'entreure). No oblidem que, tant a la facultat com en les oposicions, la resolució dels casos pràctics té un temps taxat (sis hores en el cas de notaries i registres), i un cop s'acaba s'ha de deixar d'escriure: alguns professors arrenquen el full a l'alumne; i en les oposicions, continuar més enllà del temps permès

pot portar al suspens automàtic. Per tant: no ens encallem amb el primer que vegem; donem una visió general al supòsit, per dividir-ne els problemes essencials; i distribuïm el temps disponible de manera ponderada. Encara que no és fàcil donar pautes concretes, és aconsellable no dedicar a la primera fase de l'exercici (lectura completa, preses de notes, esquemes, idees bàsiques que desenvoluparem) més de la meitat del temps disponible. Un cop passat l'equador, cal començar a escriure de seguida, tenint en compte, a més, que la redacció ens donarà noves idees, que caldrà anar incorporant.

8. Evitació del dictamen "en ventall"

El dictamen "en ventall" és aquell que deixa la porta oberta a diverses solucions possibles, de manera que l'autor, després d'exposar-les (la qual cosa és correcta), no s'inclina per cap d'aquestes. "No es mulla", no decideix, no es decanta. El dubte el tortura i creu que mantenir-se a la cruïlla li ofereix més possibilitats d'èxit que optar per un camí. I no és així: de moment, qualsevol resolució jurídica del món real inclou una decisió: el jutge sentència absolut o condemnant; i, en aquest últim cas, determinant les sancions; el registrador que qualifica decideix inscriure, denegar o suspendre la inscripció; l'advocat redacta una demanda que conclou en una petició.

Però a més, el redactor del dictamen en ventall oblidava que l'essencial del seu exercici, en particular en els de la facultat o l'oposició, rau en l'argumentació abans que en el resultat.

Fins i tot en aquells casos en els quals volem arribar, *a priori*, a un determinat resultat (la qual cosa pot ser perfectament legítima), hem de construir, retroactivament, l'argumentació per arribar a la solució que volem.

9. Utilització dels principis generals i els criteris d'interpretació jurídica

a) **Regles i principis generals.** Amb freqüència, la resolució dels casos s'inclina en un sentit o en un altre pel joc dels principis generals. És convenient, doncs, estar familiaritzat amb aquests i amb les normes que els proclamen o a les quals són subjacents. Així, la llibertat contractual (entre molts altres, art. 1255, 1325 CC; 111-6 CCCat); el rebuig de l'enriquiment injust (art. 1291, 1901, 1895 CC); la bona fe en l'exercici dels drets i en el compliment de les obligacions

(art. 111-7 CCCat; 7.1, 1258 CC); la prohibició d'anar contra els propis actes (art. 111-8 CCCat); la clàusula *rebus sic stantibus*, que permet la modificació d'un contracte, sense necessitar el consentiment d'ambdós contractants, quan s'han alterat substancialment les circumstàncies existents en el moment de la celebració; o el principi de conservació del negoci jurídic (art. 705, 715, 1284 CC; 422-5 CCCat), que aconsella mantenir, en la mesura del que sigui possible, la vigència d'un acte afectat per causes d'ineficàcia.

b) Criteris interpretatius. No oblidem, respecte a la interpretació de les normes jurídiques, els canons de l'article 3.1 del CC espanyol: el literal, cenyit a la lletra de la llei; el sistemàtic, que dóna sentit a unes clàusules en funció de totes les altres; l'històric, que utilitza els antecedents legislatius i el procés d'elaboració de la norma; i el social, que aconsella fixar-se en el context del temps i el lloc en el qual s'ha d'aplicar la llei.

En relació amb els negocis jurídics, tant els articles 675 CC i 421-6 CCCat, relatius als testaments; i els articles 1281 a 1289 del CC

referents als contractes situen en primer terme la voluntat dels atorgants.

Hi ha altres pautes, també molt útils, com les regles *in dubio pro operario* en l'àmbit laboral i *in dubio pro reo* en el dret penal.

10. *Elegantia iuris* o correcció i precisió en la redacció del text

Tant pel que fa a la construcció lògica de l'exposició, com referent a la terminologia emprada: els pares no ostenten la tutela sobre els fills, sinó la *pàtria potestat* o *potestat parental*; no es *canvia* un solar per un habitatge, sinó que es *permuta*; no es fa testament, sinó que s'*atorga*.

Existeixen substantius que reclamen un verb específic: s'*incoa* un expedient; s'*interposa* un recurs; s'*expedeix* una certificació.

No oblidem que l'objectiu és sempre –sempre– persuadir les persones a qui va dirigit el text: professor, tribunal d'oposicions, jutge, funcionari... Per tant, s'ha de facilitar una lectura còmoda, una comprensió ràpida i, com a efecte, la convicció del destinatari.

NOTES I BIBLIOGRAFIA

D'ORS, Álvaro. *Nueva introducción al estudio del derecho*. Madrid, 1999.

GONZÁLEZ-MENESES. *Cómo hacer dictámenes*. Madrid, 2007.

LATORRE, Ángel. *Introducción al Derecho*. 12a ed. Barcelona, 1996.

LLEBARÍA, Sergio. *El proceso de Bolonia: la enseñanza del derecho a juicio... ¿Absolución o condena?*. Barcelona, 2009.

NIETO, Alejandro. *Balada de la Ley y de la Justicia*. Madrid, 2003 – *Crítica de la razón jurídica*. Madrid, 2008.

ENTREVISTANT A

Josep Delfí Guàrdia i Canela

PRESIDENT DE L'ACADÈMIA DE JURISPRUDÈNCIA I LEGISLACIÓ DE CATALUNYA

Entrevista realitzada per:
Carlos de Miranda

"Haver estudiat molt durant la carrera m'ha donat una visió generalista del món jurídic que m'ha resultat molt satisfactòria i molt útil."

Va néixer a Balaguer l'any 1945. Es va llicenciar en Dret, amb premi extraordinari, a la Universitat de Barcelona, i des del 1966 exerceix com a advocat. Ha estat diputat de la junta de govern del Col·legi d'Advocats de Barcelona en els períodes 1970-1975 i 1978-1983. El 1975 se'l va elegir membre de número de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya, de la qual va ser secretari entre 1977 i 1983 i president, de 1992 a 2000 i des de 2008 a l'actualitat. És acadèmic d'honor de la Reial Acadèmia de Jurisprudència i Legislació d'Espanya i de les acadèmies de Galícia, Granada, València, Mèxic, Colòmbia i Córdoba (República Argentina).

També va ser professor de Dret Processal i de Dret Civil a la Universitat de Barcelona i a l'Estudi General de Lleida fins al curs 1983-1984, i director de la càtedra Roca Sastre del Centre de la UNED a Cervera.

És membre del comitè de redacció de la Revista Jurídica de Catalunya des del 1969. A més, cal destacar la seva participació com a secretari de la Comissió d'Estudis en el Segon Congrés Jurídic Català de 1971. El 1980 va ser escollit membre de la Comissió Jurídica Assessoradora de la Generalitat de Catalunya i de la comissió permanent. El 1998 va rebre la Creu de Sant Jordi.

Entre els anys 2001-2002 va ser conseller de Justícia de la Generalitat de Catalunya. De 1983 a 2010 va ser director de l'Assessoria Jurídica i secretari dels consells d'administració de Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA, i de Transports de Barcelona, SA. També va ser membre del Comitè de la Unió Europea de la Unió Internacional del Transport Públic.

Ha estat president i membre dels òrgans de govern de diverses fundacions i associacions.

Ha participat en la redacció de diversos projectes de llei i ha estat invitat com a conferenciant en diverses universitats i institucions. Té nombroses publicacions en dret privat (especialment de dret civil català) i dret processal.

Ha estat àrbitre en diversos procediments, designat ad hoc o pel Tribunal Arbitral de Barcelona.

Va ser membre de la Comissió de Control de Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona (la Caixa) i actualment ho és del Consell d'Administració i del de Criteris Caixa Holding, SAU.

És membre de la Comissió de Codificació de Catalunya i membre, designat per la Mesa del Parlament, de la Comissió de Control de la Iniciativa Legislativa Popular.

“Respecte a les lleis, entenc que el futur no serà fàcil, però amb esforç i constància en l'estudi, les persones que estiguin ben preparades no haurien de tenir problemes per triomfar.”

Sr. Guàrdia, per què el dret?

Des de l'ensenyament secundari vaig sentir una forta vocació vers les humanitats, per a les quals em semblava estar especialment dotat. També un accentuat sentiment i sentit de la justícia va contribuir a aquesta elecció. D'altra banda, els antecedents familiars (–el meu pare i el meu avi matern eren advocats– sens dubte coadjuvaren a aquesta elecció.

Vostè va ser premi extraordinari de llicenciatura i li van atorgar el premi Caixa d'Estalvis Provincial de la Diputació de Barcelona. Quina és la fórmula per aconseguir un nivell d'excel·lència com a estudiant universitari com el que va assolir?

Efectivament, haver obtingut el premi extraordinari de llicenciatura i haver-me graduat amb el millor expedient de la meva promoció constitueixen dos dels èxits personals dels quals em sento més orgullós.

Crec que haver estudiat molt durant la carrera m'ha donat una visió generalista del món jurídic que m'ha resultat molt satisfactòria i molt útil. La fórmula no va ser cap altra que estudiar molt i des del primer dia i també utilitzar el mestratge dels molt bons professors que vaig tenir a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona, als inicis dels anys seixanta. També voldria remarcar la sòlida formació que vaig rebre durant l'ensenyament secundari al Col·legi de Sant Ignasi d'aquesta ciutat.

Què recorda especialment dels primers passos com a advocat en exercici?

Tant el meu pare com el que després va ser el meu sogre em van ajudar molt en els primers passos com a advocat en exercici. També he d'agrair el complement de formació que vaig rebre, acabats els estudis, quan vaig passar a formar part del professorat de la Facultat. A tall d'anècdota, recordo que la primera vegada que em

van donar una demanda de judici executiu no vaig saber trobar cap motiu d'oposició per contestar-la, i després en van resultar sis. A més de saber dret, per exercir cal practicar, que al principi costa i provoca certa perplexitat, però que es domina aviat. Finalment, el fet d'haver format part, des de molt jove, de la Junta del Col·legi d'Advocats, durant dos mandats i en temps ben difícils, va contribuir decisivament a formar-me com a advocat.

Com veu el futur de l'advocacia a curt termini (la que es trobaran els nostres estudiants quan acabin els estudis)?

Tinc dos fills que exerceixen com a advocats, en àmbits ben diferents, i conec, per tant, la problemàtica a la qual s'enfronten. D'altra banda, quan era conseller de Justícia es va començar a parlar de la llei d'accés a la professió d'advocat. Pel que fa a les lleis, entenc que el futur no serà fàcil, però amb esforç i constància en l'estudi, les persones

que estiguin ben preparades no haurien de tenir, al meu entendre, greus problemes per reeixir en alguna de les professions jurídiques a les quals es pot accedir amb el títol de llicenciat en Dret.

Als nostres estudiants que veuen difícil inserir-se en el mercat laboral què els diria?

Que s'animin i no perdin l'esperança. Aquests estudis no són especialment aptes per aplicar-los fora de les nostres fronteres, però dins d'aquestes, en canvi, hi ha moltes possibilitats: l'exercici lliure, l'exercici amb dependència, el món de l'empresa, els alts nivells del funcionari, el funcionari de nivell mitjà, etc. Una cosa que em sembla essencial és que acabar els estudis universitaris no vol dir acabar la tasca d'estudiar; es veu molt clar en el cas dels qui decideixen fer oposicions, però a mi em sembla que ha de ser una actitud que s'apliqui tothom.

A què es deu la seva passió pel dret civil?

Crec que a aquell gust per les humanitats a què m'he referit abans. El dret civil acompanya la persona des d'abans que neix fins després que mor. I cap persona pot quedar fora del dret civil. En un pla molt teòric, podríem imaginar una persona que al llarg de la seva vida no entra en contacte ni amb el dret penal, ni amb el dret polític, ni amb el dret mercantil, ni amb el dret tributari, ni amb el dret internacional, ni amb el dret processal, ni amb el dret laboral ni tan sols –encara que això cada vegada és més difícil– amb el dret administratiu. Però és pràcticament impossible no entrar en contacte amb el dret civil. D'altra banda, el dret civil, des de el dret romà i passant pel ius commune (amb el dret canònic) constitueix l'eix troncal amb el qual s'han elaborat els conceptes jurídics fonamentals. També voldria assenyalar que Catalunya, des que es va configurar com a nació, ha tingut un dret civil propi, al qual m'he dedicat d'una manera especial.

Com li va néixer la vocació de professor universitari?

He de reconèixer que el pas per la universitat em va marcar molt i que molts dels professors que vaig tenir van ser per a mi autèntics mestres –de coneixements i de pensament– que em van servir d'exemple. Per això durant més de vint anys vaig ser professor universitari. M'agradava molt; crec sincerament que vaig fer una bona tasca i en vaig aprendre molt. Encara ara em trobo alumnes meus que m'agraeixen els ensenyaments. Nogensmenys, aspectes

de naturalesa més aviat burocràtica vinculats a aquesta condició van fer que me n'anés desvinculant per dedicar-me més intensament a l'exercici de l'advocacia.

Tres consells pels nostres professors més joves, que s'estrenen en la funció docent.

Em resulta difícil sintetitzar-los en tres. Goso, no obstant això, fer-ho d'aquesta manera: 1) que no es cansin d'estudiar i s'esforcin per assimilar i fer seu allò que estudien, per poder transmetre-ho millor als alumnes; 2) que no amaguin els profunds desconeixements que tots tenim ("només sé

que no sé res"), i 3) que procurin ensenyar més actituds (sobre tot ètiques, però també metodològiques) que continguts.

Es pot afirmar que ens trobem en una etapa daurada del dret civil català? O encara hem d'avançar més?

No sé si estem en una etapa daurada. El temps ho dirà. Sí que estem en l'etapa de més producció legislativa. L'impuls que vaig contribuir a donar, durant el meu mandat com a conseller de Justícia, a l'elaboració d'un Codi civil de Catalunya està a punt d'arribar als objectius previstos. Vam

"La societat canvia constantment i el dret ha de donar resposta als diferents canvis socials."

estructurar el codi, com és sabut, d'una manera que en vam dir "oberta" i, per tant, sempre hi haurà camí per recórrer. La societat canvia constantment i el dret ha de donar resposta als diversos canvis socials. El repte fonamental consisteix a modernitzar el nostre dret civil sense perdre els elements valuosos de la tradició històrica.

Quins són els principals reptes del dret privat català per als propers vint-i-cinc anys?

La prospectiva no és el meu fort. I vint-i-cinc anys, a la meua edat, em fan pensar en eternitat. Em sembla, però, que caldria

mantenir un ampli marc de llibertat i incidir en aquells supòsits en els quals és just que el dret intervingui per aconseguir la igualtat de les persones.

Vostè va ser conseller de Justícia. Com veu l'estat de la justícia en el moment present?

Amb molt de respecte per tot allò que es fa i es fa bé. Especialment per la tasca duta a terme per jutges, advocats i totes les persones que participen en l'Administració de Justícia. Però també amb molta preocupació per tota la immensitat de coses que resten per fer fins a assolir una

justícia més propera, més àgil, més oberta a tothom, menys polititzada i, en definitiva, més justa.

En quins aspectes caldria treballar per millorar la nostra Administració de Justícia?

Cal, òbviament, incrementar notablement els recursos humans i materials necessaris. Però aquesta condició necessària no és suficient. És imprescindible millorar la qualitat dels jutges i altres operadors jurídics, cercant fórmules imaginatives de selecció i intensificant-ne la formació no només jurídica sinó també ètica i humanista.

Si no vaig mal fixat, ha estat àrbitre. Creu que en un futur pròxim l'arbitratge acabarà guanyant terreny a l'Administració estatal de Justícia?

Així ho crec, pel que fa a les lleis i no tant per "fugir" de la jurisdicció, sinó perquè l'arbitratge i els altres mitjans de resolució alternativa de conflictes (ADR) ofereixen més possibilitats de llibertat d'elecció. De la mateixa manera que un determinat tipus de conflictes sempre trobarà un encaix millor en el sistema judicial, d'altres tipus s'acomoden més bé al procediment arbitral. De tota manera també en aquest cas, l'arbitratge s'enrobustirà en la mesura que es tingui encert a l'hora de trobar bons àrbitres.

Podríem pensar a preparar els alumnes de la nostra Facultat perquè fossin àrbitres, com una sortida professional més?

Estic convençut que és imprescindible que els alumnes de les facultats de Dret coneguin molt bé l'arbitratge i s'hi familiaritzin. Tot allò que es faci en aquesta línia mereix un judici favorable. Nogensmenys, no gosaria pronunciar-me a favor del fet que dedicar-se a l'arbitratge sigui una sortida professional més. Al meu entendre, a un bon exercici de la funció arbitral, s'hi arriba després d'uns quants anys d'exercici professional –de l'advocacia o de qualsevol altra professió jurídica semblant– objectivament correcte, èticament irreprotxable i de ser reconegut

subjectivament com a prestigiós per la comunitat jurídica de què es tracti.

En un moment tan delicat econòmicament parlant, doni'ns un missatge optimista.

La crisi passarà. No sé si tornaran a venir temps passats, que només eren bons aparentment i que van coadjuvar al desencadenament de la crisi. Estic segur, no obstant això, que aquest és un bon moment per tornar a la cultura de l'esforç, per oblidar-se de l'èxit econòmic com a finalitat en si mateixa, per veure la professió com un mitjà de servir els altres. Sempre és bo semblar per poder recollir després. En definitiva, per ser més feliços personalment i professionalment.

"És un bon moment per tornar a la cultura de l'esforç, per oblidar-se de l'èxit econòmic com a finalitat en si mateixa, per veure la professió com un mitjà per servir als altres."

Per concloure, vol traslladar cap missatge als nostres Alumni?

Des de l'experiència personal, que és intransmissible però que pot servir com un element més, els dic que aprofitin el pas per la universitat. Probablement són els millors anys de la vida i, si es perden o es desapofiten, no es recuperen mai. Que siguin conscients del privilegi que suposa poder estudiar sense entrebancs excessius. Que tinguin la grandesa d'ànim d'encarar aquests anys i aquesta situació amb responsabilitat serena. Que aprofitin per formar-se no només com a juristes sinó fonamentalment com a persones. I, com a resum, que siguin feliços i ajudin a ser feliços els altres.

NETWORKING

I Trobada Alumni UIC INEDE

Sota el claim "més de 30 anys fent possible la teva universitat", el 17 d'abril passat va tenir lloc la I Trobada Alumni UIC INEDE, en la qual van participar més de 350 Alumnis

L'acte va ser una bona ocasió de trobada per als antics alumnes, professors d'aquella època i la junta actual de la Facultat de Ciències Jurídiques i Polítiques. Una oportunitat per conèixer el projecte educatiu que un dia van començar ells i que ara ja és una realitat, amb 15 anys de vida: la UIC.

L'acte va tenir lloc a l'Aula Magna i va començar amb unes paraules de benvinguda de la **Dra. Belén Zárate**, vicerectora de Comunitat Universitària i professora de la Facultat de Dret i Ciències Polítiques. La Dra. Zárate va recordar als antics alumnes que sempre han format part de la UIC "que l'esperit universitari i el desig per aprofundir la veritat no es perd mai".

En aquesta línia, la vicerectora va comentar que valors com la persona com a centre, la recerca de la veritat, el compromís social i el prestigi professional havien estat els pilars quan es va fundar tant l'INEDE com la UIC. Finalment, Zárate va remarcar als alumnes que "sempre heu estat UIC i sereu UIC".

Seguidament, el gerent de la Universitat, **Alberto Canals**, va presentar un informe sobre la UIC en què recollia la situació actual de la Universitat i els projectes de futur. Canals va fer un repàs de l'oferta actual de graus, postgraus i màsters de la Universitat. Així mateix va parlar del futur de la UIC i va remarcar que la Universitat vol créixer,

però sense perdre la senya d'identitat: ser "petits i bons" i continuar arribant "un a un" als alumnes.

En el seu torn de paraula, **Xavier Amat**, president d'Alumni UIC, va compartir anècdotes i va fer un repàs per la història de l'INEDE fins a arribar a la UIC. Amat va remarcar que el valor diferencial de la UIC i, per tant, dels alumnes que surten de les diverses promocions és la importància que es dona a la persona. Així mateix, va recordar als assistents que com a antics alumnes el seu prestigi professional "és el prestigi de la UIC".

Finalment, **Victor Küppers**, Alumni de la promoció d'Econòmiques-INEDE 1993, va oferir la conferència "La gestió de l'entusiasme", en la qual va parlar de com gestionar l'entusiasme com a eina en el desenvolupament integral i l'actitud de la persona.

Marianna Zanuy, directora d'Alumni, va clausurar l'acte i va agrair novament l'assistència de tothom i els va animar a formar part de l'associació i així participar més activament a la UIC.

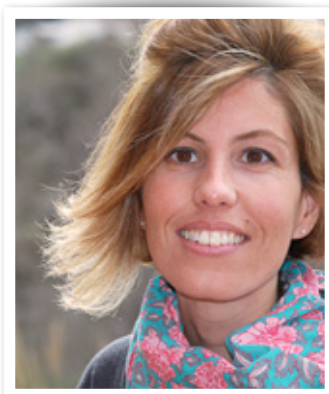
La trobada va finalitzar amb un sopar en què professors i antics alumnes de les diferents promocions van tenir l'oportunitat de retrobar-se i de conèixer més bé la UIC.

[En el següent link, podreu veure el vídeo i les fotos de la trobada.](#)

NETKNOWING

Els nostres Professors

MARIA MUT

COORDINADORA ACADÈMICA DEL CURS SOBRE RELACIONS INTERNACIONALS, DRET DIPLOMÀTIC I PRÀCTIQUES CONSULARS DE LA UIC

El 7 de febrer passat va participar en la conferència internacional European Exclaves in the Process of De-bordering and Re-bordering, que organitzaven els professors de Relacions Internacionals **Jaroslav Janczak** i **Przemyslaw Osiewicz** al Collegium Polonicum, institució acadèmica creada i gestionada per les universitats alemanya European University Viadrina i la universitat polonesa Adam Mickiewicz University, a la ciutat de Slubice.

La conferència coincidia, a més, amb l'acte de presentació del llibre *State Exclaves in Europe* (desembre de 2012, Berlín: Logos Verlag), en què ha participat amb el capítol titulat "*The Spanish Exclave of Llúvia*".

CARLOS ESPALIÚ

PROFESSOR DE DRET INTERNACIONAL PÚBLIC I DE LA UNIÓ EUROPEA
DIRECTOR DE L'ÀREA DE DRET INTERNACIONAL

Ha publicat l'article següent en la revista indexada:
ESPALIÚ BERDUD, C. "*The Crime of Maritime Piracy in the 2010 Reform of the Spanish Penal Code*". *Spanish Yearbook of International Law*, vol. XVI (2012), p. 55-93.

Ha publicat un capítol en el llibre:
ESPALIÚ BERDUD, C. "La Junta de Ampliación de Estudios e Investigaciones Científicas y el Derecho Internacional". En: GAMARRA, Y.; RASILLA, I. de la (ed.). *Historia del Pensamiento Iusinternacionalista Español del Siglo XX*. Pamplona: Thonsom-Reuters Aranzadi, 2012, p. 153-184.

CARMEN MARÍA
LÁZARO PALAU

PROFESSORA DOCTORA DE DRET CIVIL DE LA UIC

La Dra. Carmen María Lázaro va oferir la conferència "La relació parental en les famílies reconstituïdes segons el Codi Civil català", en el marc d'un col·loqui internacional celebrat a Reims el 8 d'abril. El col·loqui, amb el títol "La complementariedad de sexos en dret de família", analitzava des del punt de vista jurídic els efectes en l'àmbit familiar de la diferència de sexes, tema actual i polèmic a França després que s'hagi aprovat aquest mes el matrimoni entre persones del mateix sexe.

TROBADA AMB

Maria Batlle

DRET '09

Entrevista realitzada per:
Jaume Figa Vaello

**Maria Batlle:
d'entre codis,
papers i juristes
al món de la
música**

Sempre hi ha d'haver històries diferents. No extraordinàries: simplement diferents. Maria Batlle va acabar els estudis de Dret el 2009, però des del moment que va començar-los –i des de sempre– havia estat conscient que aquella no era la seva vocació. El que realment volia fer era dedicar-se al món de la música. “De petita vaig formar part de l’última generació del grup infantil ‘Nins’, on vaig descobrir la meua passió per la música: gravàvem anuncis de televisió, ens presentàvem a concursos musicals...; i va arribar un dia en què em vaig dir que volia aprendre’n més: això m’agradava molt”. Als catorze –“una mica tard”, diu– va començar a estudiar piano i ho va combinar amb els estudis fins a segon de carrera; i als disset, havent deixat els ‘Nins’, el cant: fins avui.

Efectivament, segueixo cantant: en una coral, com a solista de vegades, en actes variats, com casaments... També faig gravacions a casa i componc peces al piano: ho tinc com a afició, però vulguis o no em motiva a l'hora de treballar.

En una empresa que produeix música...

Sí, Easy Tempo, es diu. Fa pocs mesos que hi sóc, encara. És una petita productora de música amb seu a Los Angeles on hi ha l'estudi de gravació. Ara busquen expandir-se per Europa i jo sóc aquí amb un dels socis. Disposem d'un catàleg de música molt variat i de gran qualitat que col·loquem sobretot com a música ambient per a comerços, restaurants, grans superfícies... Estem en procés de creixement i expansió i el que fem des d'aquí és sobretot revisió de contractes, cerca de subeditors al voltant del món i realitzem estudis de mercat per detectar els clients potencials. Estic trobant que és una feina molt interessant.

Pel que veig, et deuen haver servit els estudis jurídics, no?

Sí, sí, és clar... “Fes dret, que t'anirà bé per a la vida en general i t'obrirà portes”: m'ho deia quan vaig començar la carrera. De fet, la vaig trobar molt interessant, però no em va apassionar com la música –el tercer curs se'm va fer bastant dur, la veritat–; però hi va haver assignatures com Fiscal o Internacional Privat em van agradar molt, perquè els trobava un sentiment més pràctic i proper per als meus interessos. Des del principi tenia clar que no era la meua vocació, però no em penedeixo de res: va ser una decisió molt pensada i en el temps que porto en el mercat laboral crec que m'ha estat molt útil.

“Vaig començar preparant projectes de gestió de residències, per presentar concursos a l'Administració, i més tard, vaig començar a portar la Responsabilitat Social Empresarial.”

Si no vaig errat, però, abans sí que vas exercir alguna professió vinculada amb el dret.

Durant la carrera vaig fer pràctiques en un petit despatx de penal i després en un de mitjà, al Departament de Mercantil, i quan vaig acabar els estudis vaig trobar feina en una empresa que gestiona residències i serveis assistencials per a gent gran. Hi vaig estar dos anys i mig, primer vaig començar preparant projectes de gestió de residències, per presentar concursos a l'Administració, i més endavant vaig passar a portar la Responsabilitat Social Empresarial. Tot plegat va ser una experiència molt enriquidora que em va donar l'oportunitat de conèixer la operativa i els processos d'una empresa gran.

Però sempre amb la mirada posada en el món de la indústria musical.

Sí. Per això buscava màsters en direcció d'empreses musicals i, quan ho vaig trobar i més o menys sabia per on volia continuar, vaig estar un any més per tenir una experiència inicial que fos una mica sòlida, i

el juliol de l'any passat ho vaig deixar. Com que el màster t'exigia experiència prèvia en el sector, vaig començar a buscar feina i em va sortir l'oportunitat de treballar a Easy Tempo a finals de gener d'enguany. Vaig tenir molta sort.

Tu has aconseguit feina molt ràpidament; què en penses, de la situació laboral actual?

Crec que és una pena que estiguem com estem i que hi hagi molta gent que, tot i ser bons professionals, es trobin al carrer. Si més no la part positiva que hi trobo és que n'hi ha molts que s'espavilen i busquen noves iniciatives, em sembla que mai no s'havia parlat tant de start-up, i d'altres que proven de formar-se més i trobar feina allà on es puguin desenvolupar millor, professionalment parlant. És veritat que les coses són complicades; però això fa pensar a tothom que busca guanyar-se la vida, tant empresaris com treballadors amb experiència, o joves que proven d'introduir-se en el mercat laboral. Veient-ho així, també és bo, tot i que espero que tots plegats ens en sortim aviat.

Sí, però cada vegada són més els joves que marxen a treballar fora.

Tens raó, no obstant això, em sembla que tampoc no n'hem de fer un gra massa. Crec que qui pugui fer-ho, que ho faci: al final la gran majoria acabarà tornant a casa per poc que puguin i, en canvi, l'experiència que hauran aconseguit serà sempre positiva, també pel que podran aportar als que es quedin aquí.

Tornant al món de la música, com porteu tota la qüestió de la pirateria?

En general, és veritat que estem davant d'un tema força complicat. De totes maneres, encara que sóc conscient que porto poc temps en el sector, aquí, ara per ara, no és una qüestió que es planteja com un punt de risc. De totes maneres, l'avantatge que tenim en aquest sentit és que la nostra música no és comercial, una cosa que tothom vulgui descarregar. Diferent seria si fóssim Sony, Universal o similars... Això sí: una de les meves feines en el dia a dia són les relacions amb les entitats de gestió de drets, aquí a Espanya concretament amb la SGAE i AGEDI.

No et semblen exagerats els cànons i el que et fan fer per ser algú, com a autor?

Jo crec que, en certa manera, la SGAE és en un món i la realitat, en un altre. De fet, s'està parlant molt de mirar d'adaptar-se al sistema americà. Aquí, si vols tenir una productora, sense la SGAE no pots fer gran cosa i, a l'hora de cobrar a través de les entitats de gestió trobes que et donen una feina molt pesada. Estan en procés de canvi i adaptació al món informatitzat i global actual, però per registrar els teus temes, et trobes que si en tens, per exemple, deu mil per registrar a l'entitat de gestió i després cobrar els drets, ho has de fer tot sobre paper, a mà, en una aplicació antiga, i si no has de parlar del teu cas concret amb ells per tal de veure com passar-los la informació de forma més automatitzada via bases de dades que puguin incorporar a la seva pròpia. Estan una mica desfasats.

Són necessàries, aquestes entitats?

Jo crec que sí, però caldria que facilitessin molt més les coses. D'entitats de gestió d'aquest tipus n'hi ha a tot el món; cobrar tu on s'està tocant la teva música seria

inabastable i complicat. Fa temps era més fàcil controlar què es tocava, quan i on; però avui dia, a tu, com a empresa, et suposaria un gran esforç saber qui té la teva música i quan es reproduïx. Això als Estats Units ho tenen tot més mecanitzat... Ara bé: si és realment proporcional el que es paga com a cànon, o les multes que et poden imposar... Això és un altre debat del que considero que no tinc prou coneixements per dir-ne res.

Potser un dels problemes rau en el fet que actualment és un monopoli...

Sí. Ara per ara no tens és l'única: no tens cap altra opció. És un monopoli i aquest és un dels motius pels quals, a molts, els costa d'arrencar. Si tenen sort i algú potent al darrere que els avala, s'arrisquen; si no, molta gent marxa fora. Gent que vulgui fer alguna cosa en el sector de la música se'n va als Estats Units o Anglaterra, que són els principals llocs. Aquí és tot molt farragós.

Alguns proven sort a Internet.

Si tens sort, bé; i si no... De fet, hi ha molta gent bona que no coneix ningú; i d'altres que

musicalment no són cap gran meravella i, tot i això, triomfen.

T'agradaria tenir un reconeixement com a artista musical?

Avui dia no m'ho plantejo, m'ho passo bé interpretant, així com component algunes peces que de moment no tinc intenció que vegin la llum, entre altres motius perquè considero que són molt millorables. Diria que per a tota persona que fa música, ja sigui interpretant o component, obtenir reconeixement sempre és una gran cosa, i aquest ha de ser ben meregut. Potser arribarà el dia en què me'l mereixi, i benvingut serà. Però no hi ha pressa.

La música "amanseix les feres"? Podríem dir que es tracta d'un llenguatge internacional?

Sí, sí! I ho dic convençuda, les dues coses. Per dos motius que crec que són aplicables a les dues afirmacions. El primer és que normalment el qui compon és perquè necessita expressar quelcom que porta a dins i la música de vegades ho posa més fàcil que les paraules; el que escolta música sol escoltar aquell gènere musical amb què se sent més identificat i normalment ho fa o per passar-s'ho bé, per pensar o per relaxar-se. Així, a més a més d'amansir les feres, és llenguatge universal en el sentit que encara que no siguis del país on s'ha compost una peça determinada pots arribar a captar el que vol expressar o, com a mínim, conèixer una mica una cultura diferent de la teva; i si et reuneixes amb gent d'altres llocs i algú es posa a tocar o a cantar, normalment hi ha dues reaccions: o escoltar amb atenció o unir-s'hi aportant alguna cosa més. El segon motiu no és més que la pròpia experiència, que em porta a afirmar les dues coses sense dubtar ni un segon. Amanseix les feres i és un autèntic llenguatge universal. Per descomptat.

Si vols aparèixer en aquesta secció, posa't en contacte amb nosaltres per telèfon (932 541 800) o a través del correu electrònic alumni@uic.es

NOVETATS LEGISLATIVES

Novetats legislatives d'interès general

En aquest número, ens proposem assolir dos objectius ben diferents. Per una banda, passar revista, molt succintament, a les principals novetats legislatives a les quals s'ha anat fent llum des de començaments de 2013 fins al moment present. Creiem que resulta útil mirar enrere, de tant en tant, a tall de memoràndum. D'altra banda, centrarem l'atenció en una d'aquestes novetats, per comentar-la breument i extreure'n la substància.

1. RESSENYA SUCCINTA DE LES NOVETATS LEGISLATIVES OCORREGUDES DES DE COMENÇAMENTS D'ANY

1.1. Lleis orgàniques

- Llei orgànica 1/2013, d'11 d'abril, sobre el procés de renovació del Consell General del Poder Judicial, per la qual se suspèn la vigència de l'article 112 i parcialment, del 114 de la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial (BOE, núm. 88, de 12 d'abril de 2013).
- Llei orgànica 2/2013, de 19 d'abril, per la qual s'autoritza la ratificació per Espanya del protocol sobre les preocupacions del poble irlandès respecte al Tractat de Lisboa, fet a Brussel·les el 13 de juny de 2012 (BOE, núm. 95, de 20 d'abril de 2013).

- Reial decret llei 4/2013, de 22 de febrer, de mesures de suport a l'emprenedor i d'estímul del creixement i de la creació d'ocupació (BOE, núm. 47, de 23 de febrer de 2013).
- Reial decret llei 5/2013, de 15 de març, de mesures per afavorir la continuïtat de la vida laboral dels treballadors de més edat i promoure l'envelliment actiu (BOE, núm. 65, de 16 de març de 2013).
- Reial decret llei 6/2013, de 22 de març, de protecció als titulars de determinats productes d'estalvi i inversió i altres mesures de caràcter financer (BOE, núm. 71, de 23 de març de 2013).

1.2. Reials decrets llei

- Reial decret llei 1/2013, de 25 de gener, pel qual es prorroga el programa de requalificació professional de les persones que esgotin la protecció per desocupació i s'adopten altres mesures urgents per a l'ocupació i la protecció social de les persones aturades (BOE, núm. 23, de 26 de gener de 2013).
- Reial decret llei 2/2013, d'1 de febrer, de mesures urgents en el sistema elèctric i el sector financer (BOE, núm. 29, de 2 de febrer de 2013).
- Reial decret llei 3/2013, de 22 de febrer, pel qual es modifica el règim de les taxes en l'àmbit de l'Administració de justícia i el sistema d'assistència jurídica gratuïta (BOE, núm. 47, de 23 de febrer de 2013).

2. COMENTARI BREU del Reial decret llei 4/2013, de 22 de febrer, de mesures de suport a l'emprenedor i d'estímul del creixement i la creació d'ocupació.

Aquesta norma pretén, com el mateix nom indica, servir d'estímul per recuperar l'activitat empresarial i, amb això, impulsar la creació d'ocupació.

Per a això, la regulació aposta per plantar cara en dues línies diferents. D'una banda, proporcionant instruments que optimitzin les possibilitats de cobrar els crèdits, i de l'altra, a través d'incentius fiscals.

(a) Mesures noves i millors per lluitar contra la morositat

Un bon mitjà per millorar la disposició de liquiditat dels empresaris passa per cobrar en el termini previst. A aquest efecte, la norma comentada ha efectuat algunes modificacions en la llei de lluita contra la morositat en les operacions comercials (Llei 3/2004, de 29 de desembre). En destaquen les següents:

1. Terminis de pagament més curts

S'escurcen els terminis de pagament a tan sols 30 dies naturals, a comptar des de la data en què es reben les mercaderies o en què es presta del servei (anteriorment era de 60 dies). Aquest termini es podrà ampliar mitjançant acord entre les parts, amb un límit màxim de 60 dies naturals.

En el cas que es pacti un calendari de pagament per a abonaments a terminis i un d'aquests s'incompleixi, els interessos i la compensació es calcularan sobre la base de la quantitat o quantitats vençudes.

2. Interès de demora més elevat

Llevat que les parts hagin pactat una altra cosa, l'interès de demora serà la suma del tipus d'interès aplicat pel Banc Central Europeu a la seva operació principal de finançament més recent efectuada abans del primer dia del semestre natural de què es tracti, més vuit punts percentuals (anteriorment eren set).

3. Indemnitzacions

S'estableix una indemnització fixa de 40 euros, que es produirà de manera automàtica sempre que el deutor incorri en mora, sense necessitat de petició expressa del creditor.

A més, aquest últim tindrà dret a la indemnització per tots els costos que hagi sofert a causa de la mora del deutor, sempre que es trobin acreditats degudament i que sobrepassin els 40 euros al·ludits.

4. Clàusules i pràctiques abusives

Es presumiran abusives les clàusules que exclouin la indemnització per costos de cobrament (apartat 3). La pràctica repetida de terminis abusius tindrà la consideració d'abusiva i serà impugnable. Per determinar si una clàusula o pràctica és abusiva, es tindrà en compte la naturalesa del bé o servei o si suposa una desviació greu de les bones pràctiques comercials contrària a la bona fe i l'actuació lleial.

(a) Incentius fiscals

1. Impost sobre societats

Les entitats constituïdes a partir de l'1 de gener de 2013 que realitzin activitats econòmiques tributaran al tipus del 15% per als primers 300.000 euros de base imposable i el tipus del 20% per a la resta de la base, en el primer període impositiu en què la base imposable resulti positiva i en el següent.

No s'entendrà iniciada una activitat quan aquesta ja s'hagués realitzat amb caràcter previ per altres persones o entitats vinculades a l'entitat de nova creació. O quan s'hagués exercit durant l'any anterior a la constitució per una persona física que ostentés una participació en el capital de l'entitat de nova creació superior al 50%.

2. Impost sobre la renda de les persones físiques

S'estableix una reducció del 20% del rendiment net de l'IRPF per als treballadors autònoms que tributin d'acord amb el mètode d'estimació directa i que iniciïn una activitat econòmica a partir de l'1 de gener de 2013, en el primer període impositiu que el rendiment net sigui positiu i en el següent. La quantia dels rendiments nets sobre els quals s'aplicarà la reducció no podrà superar els 100.000 euros anuals.

Es reconeix una exempció en les prestacions per desocupació amb la forma de pagament únic. Estaran exemptes de tributació en l'impost sobre la renda quan es percebin en la modalitat de pagament únic sense límit de quantia, sempre que es destinin a la creació de societats laborals, cooperatives de treball associat o al desenvolupament d'una activitat com a treballador autònom. Aquesta exempció està condicionada que això es mantingui durant cinc anys.

NOVETATS JURISPRUDENCIALS

En aquest número, l'enfocament de la secció varia sensiblement. I aquest canvi obeeix a les publicacions que ha fet fa poc el Tribunal Suprem de les cròniques de jurisprudència dels anys judicials 2011 i 2012. S'ha considerat oportú revisar totes les sentències que constitueixen jurisprudència (ple de Sala) i que han marcat una fita en la temàtica concreta que tracten. Per descomptat que el jurista s'actualitza prenent coneixement de les sentències que es dicten en el moment present i de les quals ens hem fet ressò en números anteriors. Tanmateix, també constitueix una eina profitosa d'actualització el fet de passar revista a les ressenyes de jurisprudència que elabora el mateix Tribunal Suprem. Així doncs, en aquesta ocasió i en els números successius es procurarà oferir al lector una panoràmica completa de l'estat de la jurisprudència de l'Alt Tribunal en relació amb els anys judicials 2011 i 2012. A partir del lliurament següent de la revista es buscarà un objectiu encara més ambiciós: combinar la ressenya de les cròniques de jurisprudència i els pronunciaments judicials més recents sobre matèries de la màxima actualitat.

Jurisprudència Civil

Responsabilitat extracontractual. Accidents de circulació: condemna solidària del responsable del sinistre, de la seva companyia d'assegurances en liquidació i del Consorci de Compensació d'Assegurances. Recurs d'apel·lació: exempció del Consorci pel que fa a la càrrega de consignar per recórrer. Interpretació de l'article 12 de la Llei 52/1997, d'assistència jurídica a l'Estat i les institucions públiques: extensió de l'exempció a la persona assegurada condemnada solidàriament

Sentència del Tribunal Suprem, Sala Primera (en ple) (Civil), núm. 618/2011, de 5 de setembre, núm. rec. 2432/2005 (La Ley 183875/2011)

- **Resum del supòsit de fet:** demanda per la qual es reclama una indemnització de danys i perjudicis derivats d'un accident de circulació. En primera instància es considera parcialment la pretensió, i es condemna de manera solidària el conductor del vehicle responsable del sinistre, la seva companyia d'assegurances –en liquidació– i el Consorci de Compensació d'Assegurances. L'Audiència Provincial de Cantàbria va desestimar els recursos d'apel·lació interposats per les persones demandades, ja que va acollir favorablement l'oposició de la demandant, que se sustentava en un supòsit d'inadmissibilitat processal dels mateixos recursos. Les raons adduïdes a aquest efecte van ser, en síntesi, les següents: a) la que va formular el Consorci de Compensació d'Assegurances, perquè va consignar extemporàniament, i una quantitat insuficient, b) la que va formular la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores, perquè no hi ha res que eximeixi aquest organisme de consignar, i c) la que va formular el demandat, perquè no està exempt de consignar.

- **Exposició succinta del criteri assentat pel Ple de la Sala Primera del Tribunal Suprem:**

(i) l'article 12 de la Llei 52/1997, reguladora del règim d'assistència jurídica gratuïta de l'Estat i les institucions públiques (LAJEIP), és una norma que eximeix el Consorci de Compensació d'Assegurances de complir el requisit de la consignació per recórrer. I això pels motius següents, entre d'altres: (a) La consignació prevista a l'article 449.3 de la Llei d'enjudiciament civil (LEC) no constitueix cap abonament

anticipat de la indemnització, sinó que es tracta d'una càrrega indispensable per exercir un acte processal. La seva raó de ser és la de suposar una garantia de la seriositat de l'actuació processal que es pretén emprendre; (b) l'article 12 de la LAJEIP eximeix expressament de la constitució de garanties les entitats públiques empresarials. El Consorci de Compensació d'Assegurances participa indubtablement en aquesta naturalesa; (c) la LAJEIP –com s'entreu en la seva exposició de motius– no circumscriu el seu abast objectiu al dret públic, com a aplicació a qualsevol procés judicial en què prenguin part qualsevol de les administracions públiques, en termes generals i sense distinció de jurisdiccions; (d) l'article 12 de la LAJEIP es localitza en el capítol III d'aquesta norma, la rúbrica de la qual és "Especialitats processals aplicables a l'Estat". Si es fa una interpretació literal, sistemàtica i finalista de l'article 12 de la LAJEIP no s'arriba a cap altra conclusió que la que s'exposa. És una voluntat inequívoca del legislador que les entitats esmentades quedin excloses de la càrrega processal de consignar per recórrer. "(...) La circumstància que el Consorci de Compensació d'Assegurances estigui sotmès a les normes de dret privat quan actua com a companyia d'assegurances no implica que –en l'àmbit processal– no puguin tenir virtualitat les disposicions específiques d'actuació de l'Estat en els processos de tota mena".

(ii) En els supòsits en què es produeixi la condemna solidària de diversos demandats a pagar els danys i perjudicis derivats de la circulació de vehicles de motor, "(...) la consignació per recórrer efectuada per un dels condemnats solidaris beneficia els altres condemnats solidaris amb interessos coincidents". Ordinàriament es posa una demanda contra el particular responsable del sinistre i la seva companyia asseguradora i, en general, aquesta última sol prendre la iniciativa a l'hora d'aixecar la càrrega de constituir el dipòsit per recórrer, exigit per l'article 449.3 de la LEC. I quan això passa, "(...) la consignació feta per recórrer per la companyia d'assegurances beneficia (...) la persona assegurada, amb qui comparteix els mateixos interessos en el procés". En el supòsit de les interlocutòries, la companyia d'assegurances es trobava en un estat de liquidació, per la qual cosa les obligacions que tenia van ser assumides pel Consorci de Compensació d'Assegurances. Si s'ha dit que la persona assegurada es beneficia de la màxima capacitat econòmica de la seva companyia d'assegurances que, ordinàriament, s'avança a consignar el dipòsit exigit per recórrer, en aquest cas, que el Con-

¹ Article 449.3 de la LEC: en els processos en què es pretengui condemnar a indemnitzar els danys i els perjudicis derivats de la circulació de vehicles de motor no s'admetran de la persona condemnada a pagar la indemnització els recursos d'apel·lació, extraordinari per infracció processal o cassació, si, quan els interposi, no acredita haver constituït cap dipòsit de l'import de la condemna més els interessos i els recàrrecs exigibles a l'establiment destinat a aquest efecte. Aquest dipòsit no impedirà, si escau, executar provisionalment la resolució dictada.

sorci de Compensació d'Assegurances es troba exempt d'aquesta càrrega "(...) no ha d'operar com un factor d'increment de les càrregues que en condicions de normalitat suposa per a la persona recurrent l'exercici del dret d'accés al recurs. (...) La persona recurrent es pot beneficiar del compliment de la càrrega de consignar per recórrer (...) " en la mesura que "(...) s'ha de considerar que [el Consorci de Compensació d'Assegurances] compleix per si mateix, atesa la condició d'entitat pública empresarial que té, la funció de garantia inherent a la constitució del dipòsit".

- **Síntesi:** (1) El Consorci de Compensació d'Assegurances es troba exempt de l'obligació de constituir un dipòsit com a pressupost indispensable per accedir als recursos –exigit amb caràcter general per l'article 449.3 de la LEC–. El fonament legal d'aquesta exempció es troba a l'article 12 de la LAJEIP. (2) La interpretació recta de l'article 449.3 de la LEC en els supòsits de condemna solidària de diverses persones demandades és la següent: la constitució del dipòsit per una de les persones codemandades beneficia la resta, i deixa expedida la via d'accés al recurs per a totes aquestes. Solen ser les companyies asseguradores les que prenen la iniciativa en aquest sentit. (3) En els supòsits en què la companyia d'assegurances es trobi en situació legal de concurs de creditors, de liquidació o a qualsevol altre expedient judicial que justifiqui la intervenció del Consorci de Compensació d'Assegurances, la persona assegurada condemnada és partícip de l'exempció de què gaudeix l'entitat pública empresarial esmentada. En conseqüència, es veu alliberada de la càrrega de constituir el dipòsit que preveu l'article 449.3 de la LEC.

Responsabilitat extracontractual: accident laboral. Reclamació d'indemnització per danys i perjudicis dirigida a l'empresa, a l'administrador únic i al responsable de prevenció de riscos laborals: intervenció en el procés de la companyia d'assegurances de l'empresa, a petició d'aquesta última. Possibilitat que la sentència condemni o absolgui la companyia d'assegurances: posició processal de l'intervinent

Sentència del Tribunal Suprem, Sala Primera (en ple) (Civil), de 20 de desembre de 2011, núm. rec. 116/2008 (La Ley 260781/2011)

- **Resum del supòsit de fet:** es posa sobre la taula la qüestió referent a l'abast de la intervenció de tercers en el procés, per la via dels articles 13 i 14 de la LEC. Es planteja el problema dels supòsits en què l'intervinent pot ser objecte del pronunciament judicial, sigui absolutori, sigui condemnat.

- **Exposició succinta del criteri assentat pel Ple de la Sala Primera del Tribunal Suprem:**

- (i) La diferència entre les dues formes d'intervenció que recullen els articles 13 i 14 de la LEC rau en el subjecte que va provocar l'entrada del tercer en el procés. En el primer dels preceptes esmentats és el mateix *extraneus* el que vol ser admès en el litigi, perquè té un determinat interès legítim i directe en el desenllaç del plet. En el segon dels preceptes és la persona demandada la qui sol·licita que el tercer intervingui en el procés. Sigui quina sigui la "via" per la qual l'intervinent accedeix al procés, el que és cert és que en tots dos casos adopta la condició de part processal a tots els efectes.
- (ii) Que l'intervinent adopti la condició de part a tots els efectes –segons que s'acaba d'assenyalar– no vol dir que automàticament es converteixi en demandat com per encanteri. "(...) El tercer del qual s'ha acordat la intervenció només adquireix la qualitat de part de-

mandada si el demandant decideix dirigir la demanda davant el tercer. Si el demandant no dirigeix expressament cap pretensió davant el tercer, la intervenció del tercer no suposa ampliar l'element passiu del procés. El tercer no serà part demandada i la sentència que es dicti no podrà contenir cap pronunciament condemnatòri ni absolutori del tercer".

- (iii) I encara que pugui semblar una altra cosa, a primera vista, "el que s'ha dit no es contradia amb les previsions de la LEC sobre l'actuació del tercer. Que el tercer pugui actuar com a part demandada vol dir que la seva posició formal és la d'una part –encara que no des del punt de vista material perquè no ha estat demandat–, per la qual cosa tindrà les oportunitats d'al·legació i defensa que la tramitació del procés concret permeti a les parts. La situació del tercer que no ha estat demandat és la posició de qui està a cura del litigi, com a subjecte interessat a qui, sense suportar l'acció, la LEC permet una activitat en el procés dirigida a aconseguir que aquest tingui un resultat com menys advers millor per als interessos del tercer que es puguin veure afectats de manera reflexa, amb la funció de prevenir-se de la gestió processal de la part corresponent".

- (iv) En el procés d'interlocutòries, el demandant no ha dirigit la demanda contra la companyia d'assegurances que ha comparegut com a tercer. I, sens dubte, els codemandats originaris no es troben de cap manera legitimats per suplir la falta d'exercici pel demandant de l'acció directa davant la companyia d'assegurances.

- **Síntesi:** (1) Els tercers poden "intervenir" en el procés, sigui a instància pròpia –intervenció voluntària, ex article 13 de la LEC–, sigui a instàncies dels demandats inicialment –intervenció provocada, ex article 14 de la LEC–. (2) La intervenció provocada només pot tenir lloc quan la llei substantiva ho prevegi així (per exemple, la Llei orgànica de l'edificació recull un supòsit de "crida en garantia" respecte als agents del procés constructiu que no hagin estat originàriament demandats). (3) Tant si s'hi intervé de manera voluntària com a instàncies de les persones que ja han estat demandades, s'adquireix la condició processal de part, la qual cosa no s'ha de confondre de cap manera amb l'obtenció automàtica de la condició de part demandada. Entra dins de la lliure disposició de l'actor sobre l'objecte del procés triar contra qui vol dirigir la demanda. De manera que fins i tot en el cas de recordar favorablement la intervenció d'un tercer en el procés, si l'actor no amplia la demanda

davant el "nouvingut" en el litigi, aquest no adquireix de cap manera la condició de demandat. (4) El colofó lògic de tot això és que qui no ha estat demandat no pot figurar en la decisió de la sentència, ni per ser condemnat ni per ser absolt.

Filiació: acció de reconeixement de filiació no matrimonial formulada per una dona respecte a la filla de la que va ser companya sentimental seva. Desestimació: recurs de cassació desestimat per tria de curs processal incorrecte. No es podia passar per la via reservada exclusivament als supòsits de vulneració de drets fonamentals, a excepció dels que es recullen en l'article 24 de la Constitució espanyola (CE): absència de denúncia de lesió de dret fonamental

Sentència del Tribunal Suprem, Sala Primera (Civil), núm. 997/2011, de 18 de gener de 2012, núm. rec. 622/2010 (La Ley 3936/2012)

- **Resum del supòsit de fet:** una de les integrants de la parella de fet extinta va presentar una demanda per exigir, davant l'altra, la determinació judicial de maternitat i l'adopció de mesures maternofiliales i econòmiques respecte de la nena. a) En primera instància es va desestimar la demanda, ja que el jutge va aduir *a quo* que no es tractava de determinar si havia existit cap discriminació o no, atesa l'orientació sexual de les litigants, sinó que el que es queia establir era la legitimitat de la demandant per exercir una acció de filiació respecte de la nena concebuda mitjançant tècniques de reproducció assistida; b) d'acord amb el que disposa l'article 108 del Codi civil, la demandant no es troba en cap dels supòsits de determinació de la filiació, "perquè biològicament és impossible determinar-ho per naturalesa i perquè no s'ha dut a terme cap expedient d'adopció respecte de la menor. En vista de l'article esmentat, no hi ha cap altra manera diferent de determinar la filiació"; c) l'aplicació de l'article 7.1 i 3 de la Llei de tècniques de reproducció assistida (LTRA) exigeix que totes dues integrants de la parella estiguin casades entre si i la demandant i la demandada mai no van contreure matrimoni, de manera que "[...] com que no era present el primer dels requisits, això és, el matrimoni de la parella, és impossible aplicar les conseqüències previstes. Per això, no ens trobem en el supòsit de fet previst en la llei per determinar la

filiació d'un fill nascut mitjançant tècniques de reproducció assistida, entre parelles del mateix sexe, ja que exigeix amb caràcter previ que s'hagin casat. No es pot aplicar analògicament a parelles o unions estables, ja que la llei és clara quan parla de dona casada, sense que això suposi cap discriminació o desigualtat de tracte". La demandant va interposar un recurs d'apel·lació –sostenint l'argument de la discriminació– i finalment va recórrer en cassació tramitant la queixa pel numeral 1 de l'article 447.2 de la LEC. Aquest precepte estableix que seran recurribles en cassació les sentències dictades en segona instància per les audiències provincials "(...) primer quan es dictin per a la tutela judicial civil de drets fonamentals, excepte els que reconeixen l'article 24 de la Constitució".

- **Exposició succinta de la doctrina que conté la Sentència:**

(i) en el supòsit d'interlocutòries es va exercitar acció de reconeixement de filiació amb base a l'article 7 de la LTRA. En la demanda es va al·legar que l'actual recurrent no havia pogut contreure matrimoni quan va néixer la nena, el 2003, i que ara es permet la filiació conjunta sense necessitat d'adopció, per la qual cosa "(...) permetre aquesta possibilitat als fills de filiació matrimonial i no permetre-la als fills de relacions de fet, no matrimonials, suposaria una discriminació proscribida en la nostra ordenació jurídica". S'efectuen, doncs, referències al dret de no ser discriminat, però no es va fundar la demanda en la lesió de cap dret fonamental, sinó que es va limitar a l'exercici de l'acció de reconeixement de filiació.

(ii) "(...) És l'objecte del procés el que determina aquest curs específic d'accés al recurs de cassació, per la qual cosa és únicament aplicable als judicis relatius a la protecció jurisdiccional dels drets fonamentals als quals es refereix l'article 53.2 de la Constitució i que hagin estat vulnerats en la realitat extraprocessal (per això se n'exclou l'article 24 de la CE). Per aquest motiu la previsió normativa preveu, en aquest cas, que es pugui recórrer en cassació contra les sentències que recauen en processos referits a la tutela civil de l'honor, la intimitat, la imatge o qualsevol altre dret fonamental, però no en els que fan referència a drets reals, contractes o qualsevol altra qüestió civil o mercantil, en què no es pot utilitzar l'ordinal 1 de l'article 477.2 esmentat pel simple mitjà d'esmentar com a infringit un precepte constitucional, tot i que tingui relació amb la matèria que s'ha debatut en el ple".

(iii) "Encara que no sigui d'aplicació, perquè el recurs es va formular a l'empara de la LEC/2000, és convenient fer al·lusió a l'acord d'aquesta sala sobre criteris d'admissió dels recursos de cassació i recursos extraordinaris per infracció processal, formulat en relació amb la Llei 37/2011, de 10 octubre, sobre mesures d'agilitació processal, que inclou com a causes d'inadmissió del recurs de cassació 'que no s'hagi tramitat per a la tutela civil dels drets fonamentals el procés en què es va dictar la sentència contra la qual es va recórrer (article 477.2.1 de la LEC)'. La causa ja estava en vigor quan es va formular el recurs de cassació (...), que no s'hauria d'haver admès, malgrat la novetat i l'interès del problema que s'hi planteja i que hagués estat perfectament possible plantejar-lo al·legant l'interès de cassació, perquè es funda en una norma, l'article 7 de la LTRA, que no feia més de cinc anys que estava en vigor (article 477.3 de la LEC) en el moment en què es va presentar el recurs".

- **Síntesi:** (1) Es pot cursar el recurs de cassació per la via de l'article 477.2.1 de la LEC quan l'objecte del litigi consisteixi en la denúncia d'una violació de dret fonamental, excloent-ne –òbviament– l'article 24 de la CE. (2) La Llei de tècniques de reproducció assistida (LTRA) exigeix que totes dues integrants de la parella estiguin casades entre si, sense que n'hi hagi prou que es tracti d'una parella de fet o d'un règim de convivència anàleg per complir el requisit legal.

Jurisprudència Penal

Principi acusatori: no es contravé si hi ha identitat fàctica dels fets i de bé jurídic entre els escrits de qualificació i la sentència

Sentència del Tribunal Suprem, Sala Segona (Penal), núm. 203/2012, de 20 de març, núm. rec. 11814/2011 (La Ley 32712/2012)

- **Resum del supòsit de fet:** La sentència contra la qual s'ha recorregut, en els fets que es declaren provats, expressa que "a causa del lleu retard mental que presenta [la víctima], [aquesta] té una edat mental compresa entre els nou anys i els dotze". Tanmateix, l'informe pericial dels dos pèrits forenses i l'escrit d'acusació del Ministeri Fiscal no diuen que el denunciador tingui dotze anys o més.

- **Exposició succinta de la doctrina que conté la Sentència:**

(i) "En relació amb la vulneració del principi d'acusació, és doctrina d'aquesta Sala, com a exponents la Sentència 180/2010, de 10 de març; la Sentència 93/2006, de 4 de maig (Llei 48784/2006), i la Sentència 61/2009, de 20 de gener, que el principi acusatori, íntimament vinculat al dret constitucional d'estar degudament informat de l'acusació i, per extensió, estretament relacionat amb el dret fonamental a la defensa, que es protegeixen en l'article 24 de la CE, té la seva regla d'or, en casos com aquest, en l'exigència d'identitat fàctica entre els fets imputats i els que fonamenten la qualificació jurídica efectuada pel Tribunal i l'homogeneïtat en aquesta qualificació respecte de la que ha fet l'acusació. Desenvolupant aquesta màxima, s'ha d'assenyalar que el principi acusatori no es vulnera, sempre que es presentin els requisits següents: [a] que el Tribunal respecti l'apartat fàctic de la qualificació acusatòria, que ha de ser completa, amb inclusió de tots els elements que integren el tipus delictiu sancionat i les circumstàncies que repercuten en la responsabilitat de l'acusat, i específic, en el sentit que permeti conèixer amb precisió quines són les accions que es consideren delictives. Al Tribunal li està radicalment vedat valorar fets amb rellevància jurídica penal no inclosos a l'acta d'acusació; [b] que entre el tipus penal objecte d'acusació i el que qualifiqui el Tribunal hi hagi una relació d'homogeneïtat en relació amb el bé jurídic protegit en un i l'altre, en el sentit que tots els elements del delictiu sancionat siguin dins del tipus delictiu d'acusació, de manera que en el que qualifica el Tribunal no hi hagi cap component concret del qual el condemnat no s'hagi pogut defensar".

(ii) "Existeix, per tant, una correlació estricta entre el contingut de l'acusació i la decisió de la sentència, sense que de cap manera s'hagi violentat el principi acusatori. En els fets que es decla-

ren provats es recull que la víctima, de divuit anys, presenta un lleu retard mental, cosa que constitueix l'element o la dada essencial que ha tingut en compte el tribunal d'instància per arribar a la convicció que l'acusat es va prevaler d'aquesta situació mental del perjudicat, que va oferir un consentiment viciat. Esdevé irrellevant, a aquest efecte, que s'afegís en el relat fàctic, ajustant-se als dictàmens pericials practicats en l'acte del plenari, que l'edat mental del perjudicat està compresa entre els nou anys i els dotze". En poques paraules, la dada fàctica de l'edat mental real de la víctima en aquest cas és indiferent i es pot reputar com a buida respecte del dret de defensa de l'acusat. El que és determinant per qualificar els fets com un abús sexual és que el subjecte passiu del delictiu tingui un lleu retard mental. Si aquest retard es tradueix en una edat mental de vuit, nou, deu o onze anys no és jurídicopenalment rellevant.

- **Síntesi:** (1) El principi acusatori exigeix una correlació perfecta entre el contingut fàctic dels escrits de conclusions provisionals o de qualificació i el relat de fets provats de la sentència. Igualment, requereix una correspondència entre les qualificacions, i resulta lícit que el qui jutja es desviï del tipus aplicat per les parts acusadores sempre que entre tots dos tipus hi hagi homogeneïtat, és a dir, totes dues figures delictives protegeixin un bé jurídic idèntic. (2) L'agregació d'elements de fet en el relat de fets provats, que no apareixien en els escrits rectoris del procés penal, no implica contravençió del principi acusatori si manquen de transcendència a l'hora de determinar la conducta típica i la subsumció a la figura delictiva corresponent.

Participació: coautoria. Concert previ i desviacions previsibles: la concurrència d'aquestes no exclou el caràcter de coautor d'algun dels partícips del pla inicial, sempre que les desviacions tinguin lloc en el marc habitual dels fets empresos

Sentència del Tribunal Suprem, Sala Segona (Penal), núm. 1278/2011, de 29 de novembre, núm. rec. 10504/2011 (La Ley 236554/2011)

- **Resum del supòsit de fet:** dos subjectes perpetren un robatori amb violència i intimidació en una joieria. En el transcurs de l'acte de depredació, un treu una arma, dispara al dependent i li provoca la

mort. El segon dels atacadors manté la queixa de cassació en el fet que de cap manera va materialitzar el tret que va provocar la mort de la víctima i, a més, no ha quedat provat que veïés probable, o pogués veure probable, que l'altre acusat fes ús de l'arma, per la qual cosa admet i assumeix aquesta probabilitat (frau eventual). El recurrent argüeix que el fet de saber que l'altre condemnat va fer servir una arma no és suficient per considerar-lo autor del delictes d'assassinat, ja que no va participar en cap d'aquests, ni va ser cap instrument fonamental per cometre el delictes.

- **Exposició succinta de la doctrina que conté la Sentència:**

(i) "La jurisprudència d'aquesta Sala s'ha ocupat reiteradament del

problema de la comunicabilitat dels mitjans de comissió als partícips que no van fer servir directament les armes o els mitjans perillosos, segons assenyala la Sentència 1500/2002, de 18 de setembre (Llei 418/2003), amb caràcter general, que, encara que admetéssim que el pactum sceleris entre els acusats es limités a l'apoderament dels diners de la víctima mitjançant una acció merament intimidatòria, el que és cert és que el supòsit examinat s'inscriu en l'àmbit de la teoria de les desviacions previsibles. Aquesta teoria és reiteradament aplicada per aquesta Sala quan s'examina la qüestió de la comunicabilitat de la responsabilitat per la mort o les lesions produïdes a la víctima de l'acte de depredació per un dels integrants del robatori. En referència a això, la jurisprudència d'aquest Tribunal ha establert que "el concert previ per dur a terme un delictes de robatori amb violència o intimidació que no exclouï a priori qualsevol risc per a la vida o la integritat corporal de les persones responsabilitza tots els partícips directes del robatori en què es causa una mort o unes lesions, encara que només algun d'aquests siguin executors de resultats personals semblants", ja que el partípcip no executor material de l'acte homicida o lesiu que preveu i admet de manera més o menys implícita que en l'iter de l'acte de depredació es pugui arribar a atacs corporals. Si més no se situa en el pla del dol eventual, i es justifica tant en el camp de la causalitat com en el de la culpabilitat la seva responsabilitat en l'acció omissiva o lesiva (...)"

- (ii) L'acusat que no va disparar sabia que el company portava una pistola i va assumir la probabilitat que la fes servir contra la víctima. Va formar part del pla de l'autor, va intervenir en l'acord previ, va ostentar un domini funcional del fet, és a dir, va contribuir i col·laborar en la realització del delictes de manera essencial o rellevant. Tenia ple coneixement que es volia cometre un robatori amb una arma de foc apta per disparar i, per tant, que l'execució del pla comportava un perill concret de mort per a la víctima.

- **Síntesi:** els partícips en un delictes seran responsables d'altres il·lícits que es produeixin en el marc d'execució del primer –a títol de dol eventual–, encara que no hagin executat materialment el segon, sempre que es provi que (i) sabien el "risc" o la "possibilitat" que es pogués arribar a cometre el segon, i (ii) que no van desplegar cap conducta que tendís a excloure o mitigar completament el risc esmentat.

Comissió per omissió: pretesa vulneració del principi acusatori per no quedar exactament determinats en l'escrit d'acusació els termes de la conducta il·lícita. Dificultat de necessitar un comportament omissiu: possibilitat plena de defensa de l'acusat adduint i provant una actuació que tendís a impedir el delictes comès que va presenciar

Sentència del Tribunal Suprem, Sala Segona (Penal), núm. 1136/2011, de 2 de novembre, núm. rec. 184/2011 (La Ley 204158/2011)

- **Resum del supòsit de fet:** es qüestiona que l'Audiència Nacional ha aplicat l'article 176 del Codi penal (CP) per fonamentar una condemna a l'acusat per un delictes de tortura en comissió per omissió que tècnicament no havia estat objecte d'acusació, amb vulnera-

² Article 176 del Codi penal: s'imposaran les penes respectivament establertes en els articles precedents a l'autoritat o funcionari que, faltant als deures del càrrec, permeti que altres persones executin els fets que s'hi preveuen.

ció del principi acusatori. L'acusació particular no hauria concretat l'atribució fàctica de la conducta de l'article 176 del CP de manera recognoscible per endavant. Això provocaria que aquesta generalitat i abstracció fossin complementades pel tribunal sentenciador, excedint-se de les seves funcions.

- **Exposició succinta de la doctrina que conté la Sentència:**

(i) "És cert que en principi va semblar que la imputació del delictes de l'article 176 del CP peca d'una certa imprecisió o indeterminació a l'hora d'atribuir conductes als partícips concrets, però això obeeix a la naturalesa del delictes que s'atribueix, constituït per una omissió o un no fer. En la imputació es parteix del fet que tots hi són presents i són conscients de les presumptes tortures que altres companys infligeixen als detinguts i tots tenen obligació d'impedir-ho, i més el cap del grup. Tanmateix, això s'emmarca en un problema de prova, ja que és difícil per endavant descriure actes positius dels quals es despregui l'acceptació de la conducta que d'altres executen, més enllà de trobar-se tots junts o a prop mentre es desenvolupen els fets. L'acusació i després el *factum* es refereixen a la 'comitiva policial'. La naturalesa omissiva de l'imputat injust té com a conseqüència aquesta aparent indeterminació, que no és tal perquè la defensa va poder conèixer la imputació i no va aduir res en l'escrit de conclusions provisionals, ni en el tràmit de qüestions prèvies (article 786 de la LECrim), ni en el fet de no elevar a definitives les provisionals. El recurrent diu que va fer notar l'anomalia en el tràmit de l'informe, quan ja no es pot actuar per posar remei a un vici processal amb influència en drets fonamentals, ja que segons l'article 737 de

la LECrim: 'Els informes dels defensors de les parts s'acomodaran a les conclusions que definitivament hagin formulat'".

(ii) De manera particular, l'acusat era conscient de la responsabilitat que assumia. Els fets que van tenir lloc, segons el *factum*, relaten conductes de tortures comeses per persones sota el seu comandament. En aquesta situació resultava d'aplicació el que disposava l'article 5 de la LOCF, de 13 de març de 1986, que, en l'apartat 3.b, en l'epígraf "Tractament de detinguts", estableix que els membres de les forces i cossos de seguretat: "Vetllaran per la vida i la integritat física de les persones que detinguin o que es trobin sota la seva custòdia, i respectaran l'honor i la dignitat de les persones". El recurrent sabia la infracció delictiva que se li atribuïa, comesa per omissió, i es podia haver defensat acreditant que no tenia coneixement del que feien els altres, i que no els ho hauria permès si ho hagués sabut. I per això entenem que les inevitables generalitats a l'hora de precisar les conductes atribuïdes als acusats són conseqüència de la naturalesa del delictes i potser de l'absència de proves més contundents, la qual cosa va permetre l'absolució dels altres imputats.

- **Síntesi:** (1) Com es tracta de conductes omissives, el relat fàctic dels acusadors no pot estar exempt d'una certa imprecisió. Aquests comportaments que suposen un "no-fet" no permeten un nivell de detall descriptiu semblant al de les conductes actives o positives. (2) El que s'ha dit no entranya, tot i així, cap violació del dret de defensa de l'acusat, que bé que va poder relatar alguna mena de comportament actiu per impedir la perpetració dels fets delictius.

Jurisprudència Contenciosa Administrativa

Procediment economicoadministratiu: suspensió de l'acte impugnat. Acte de repercussió de l'IVA: inexistència de cap acte administratiu l'executivitat del qual pugui ser objecte de suspensió, tractant-se d'una obligació tributària entre particulars

Sentència del Tribunal Suprem, Sala Tercera (Contenciosa Administrativa), secció 2a, de 31 d'octubre de 2011, núm. rec. 3630/2009 (La Ley 205992/2011)

- **Resum del supòsit de fet:** dues societats discuteixen sobre la procedència de la repercussió de l'impost sobre el valor afegit en una operació determinada. La societat que va efectuar la repercussió va sol·licitar a l'Agència Estatal de l'Administració Tributària la suspensió cautelar de la repercussió i, més pròpiament, de l'obligació d'ingrés de l'impost repercutit. Es planteja si la repercussió de tributs entre particulars participa en la naturalesa d'acte administratiu, en què la seva executivitat pot ser objecte de suspensió.

- **Exposició succinta de la doctrina que conté la Sentència:**

(i) "Malgrat que es tracta d'actuacions entre particulars, per la seva transcendència tributària, el legislador, ara i abans, ha reservat la resolució de les eventuais discrepàncies que sorgeixin als òrgans de revisió de l'Administració".

(ii) "Ara bé, la circumstància que aquestes actuacions o omissions entre particulars amb transcendència tributària se sotmetin a la reclamació economicoadministrativa prèvia no vol dir, ni de bon tros, que siguin actes o actuacions administratives, ni tan sols que s'hi puguin equiparar".

(iii) Els actes administratius gaudeixen de la presumpció de validesa i eficàcia, obliguen immediatament i són d'executivitat immediata. Aquestes prerrogatives de l'Administració tenen un contrapès que afavoreix l'administrat en la possibilitat d'instar-ne la suspensió cautelar. Tornant al supòsit d'interlocutòries, "(...) és inviable parlar de suspensió de l'executivitat d'una actuació que no en gaudeix, com és el cas de les actuacions entre particulars. Senzillament, no són ni tenen caràcter executiu; mai no han gaudit d'aquesta prerrogativa. La circumstància que la llei hi vinculi determinades conseqüències tributàries no converteix la repercussió o la retenció tributàries fetes per un particular en un acte o activitat administrativa. De la mateixa manera, les autoliquidacions, màxima expressió de l'obligació material i formal que té l'obligat tributari de col·laborar amb l'Administració, tampoc no tenen aquesta condició. En definitiva, les actuacions dels subjectes passius no tenen la naturalesa d'actes administratius". En conseqüència, qualsevol pretensió –dirigida

a l'Administració Tributària– per obtenir la suspensió cautelar de l'obligació de retenir o repercutir i, conseqüentment, de fer i presentar les autoliquidacions corresponents i ingressar les quantitats dineràries que escaigui no té fonament legal.

- **Síntesi:** (1) Quan un subjecte tributari tingui obligació de retenir o repercutir qualsevol impost i el retingut o repercutit hi presenti objeccions, amb independència d'elevat la qüestió o consulta corresponent als organismes tributaris procedents, n'haurà de fer efectiva la retenció o la repercussió, efectuant les oportunes autoliquidacions i els ingressos consegüents. (2) No es preveu en aquests casos instar davant de l'Administració tributària que suspengui cautelarment l'obligació mateixa de fer-ne efectiva la retenció o la repercussió.

Administració local: relacions administratives. Atribució de la condició de "ciudadà" a un ajuntament a l'efecte del dret d'accés a arxius i registres públics: àmbit objectiu d'aquests últims

Sentència del Tribunal Suprem, Sala Tercera (Contenciosa Administrativa), secció 5a, de 3 de juny de 2011, núm. rec. 2849/2007 (La Ley 83253/2011)

- **Resum del supòsit de fet:** el Ministeri de Medi Ambient va denegar, en la resolució impugnada en el litigi, la sol·licitud formulada per l'Ajuntament d'El Valle de Longuida perquè els seus tècnics assessors poguessin supervisar l'execució de les obres (d'interès general) de l'embassament d'Itoiz. Se susciten, en síntesi, les dues qüestions següents: (a) si la pretesa acció de supervisió o control d'unes obres pot equiparar-se a l'accés a arxius i registres públics; i (b), si a l'Ajuntament se li podria atribuir, a aquest efecte, la condició de "ciudadà" a fi i efecte de gaudir del dret d'accés a arxius i registres públics.

- **Exposició succinta de la doctrina que conté la Sentència:**

(i) L'Ajuntament no pot ostentar la condició de "ciudadà". Es tracta d'una entitat local.

(ii) No calia atribuir a la corporació local la condició de ciudadà (cosa que, sigui dit de passada, manca per complet de fonament jurídic) per abordar un supòsit de relació entre diferents administracions públiques, la qual cosa, d'altra banda, es troba perfectament regulat en el títol I, articles 4 i següents de la Llei 30/1992. Més concretament, l'article 9 de la norma esmentada disciplina la manera

com es relacionaran l'Administració general de l'Estat (a la qual competia la construcció de l'embassament d'Itoiz) i l'Administració local (aquí, l'Ajuntament de Longuida, interessat en la manera com s'executaria l'obra hidràulica esmentada). Aquest article 9 remet a la Llei de bases de règim local, i és en aquesta última norma a la qual ens haurem d'atendre per esbrinar quina ha de ser la manera correcta de relacionar-se totes dues administracions, i també en el títol I de la Llei 30/1992, amb propòsits supletoris.

(iii) En el supòsit d'interlocutòries, l'Ajuntament podia demanar informació, segons l'article 4.c de la Llei 30/1992. Va poder demanar informació sobre tots els extrems relatius a l'execució i l'ompliment de l'embassament. I l'Administració general de l'Estat hauria de remetre, en aquest cas, els informes que avalessin la seguretat de l'execució de l'obra per tal de mitigar la preocupació comprensible de la corporació local.

(iv) Atès que l'entitat local implicada no té la pretesa condició de "ciudadà", no es pot apropiari el dret d'accés als arxius i els registres públics, previst en l'article 105.b de la CE i el 37 de la Llei 30/1992.

(v) Però encara que s'admetés, només a efectes discursius, la possibilitat que l'Ajuntament es pogués valer d'aquest dret, tampoc no podria admetre's que la supervisió de les tasques de construcció i ompliment d'un pantà es puguin acomodar dins dels termes del dret d'accés als arxius i registres públics. L'abast d'aquest no es pot estendre més enllà dels registres i els documents que, com a part d'un expedient, obrin en els arxius administratius, sigui quina sigui la forma d'expressió, gràfica, sonora o en imatge o el tipus de suport material en què figurin.

- **Síntesi:** quan una administració pública tingui interès legítim en el desenvolupament d'actes i actuacions que són competència d'una altra administració diferent, en lloc de pretendre accedir als arxius i els registres públics com si es tractés d'un ciutadà més, ha de complir les normes que disciplinen les relacions entre administracions públiques i, en particular, els articles 4 i següents (títol 1) de la Llei 30/1992, i actuar d'acord amb aquesta última regulació (requeriment d'informes, etc.).

Mesures cautelars: faltes i sancions administratives. Infraccions mediambientals: mesura cautelar de tancament total d'una empresa adoptada inaudita parte

Sentència del Tribunal Suprem, Sala Tercera (Contenciosa Administrativa), secció 5a, de 20 de març de 2012, núm. rec. 1501/2008 (La Ley 43173/2012)

- **Resum del supòsit de fet:** clausura total de les instal·lacions d'una empresa, fundada en la gestió de vehicles per al desvassellament sense sotmetre'ls a cap descontaminació prèvia. Adopció de la mesura eludint el tràmit d'audiència de l'administratiu i basant-se en raons d'urgència. Transcurs d'un lapse de temps ampli, anterior a

la mesura, sense que l'Administració hagués fet cap actuació sobre això. Posterior ratificació de la mesura adoptada.

- Exposició succinta de la doctrina que conté la Sentència:

(i) "(...) L'adopció de la mesura provisional inaudita parte requereix una motivació específica que exterioritzi no només la procedència de la mesura i la seva justificació des de la perspectiva de salvaguarda de l'interès general i la protecció dels béns jurídics esmentats, sinó també la necessitat de prescindir del tràmit d'audiència a causa d'una situació d'urgència inajornable, això és, d'emergència, que exigeix l'adopció immediata i inajornable de la mesura provisional. Si no hi ha aquesta situació d'emergència, escau sentir la part afectada abans d'acordar una mesura provisional que al cap i a la fi repercutirà desfavorablement sobre la seva esfera d'interessos personals i patrimonials. En una matèria com la sancionadora, en què és tan important salvaguardar les garanties inherents al dret de defensa, la possibilitat d'eludir aquest tràmit d'audiència ha de ser valorada i aplicada, doncs, de manera restrictiva i rigorosament justificada".

(ii) En el cas de les interlocutòries, no s'hauria complert amb l'exigència anterior, sempre que "(...) des de la denúncia dels agents del SEPRONA fins que es va adoptar la mesura provisional van passar sis mesos, sense que en l'endemig l'Administració adoptés cap mesura precautòria. Resulta sorprenent, i fins i tot es pot qualificar de temerari, que l'Administració pretengui justificar aquesta manera de procedir amb el pretext que necessitava adoptar mesures mediambientals immediates quan durant mesos ha romàs inactiva i no s'ha preocupat d'adoptar cap mesura".

(iii) La ratificació posterior de la mesura adoptada no la priva gens ni mica de la seva manifesta il·legalitat.

- **Síntesi:** (1) L'adopció de mesures cautelars per part de l'Administració pública *inaudita parte* només es justifica en situacions d'autèntica emergència. (2) Aquesta nota no es podrà entendre concurrent quan la situació de fet que es pretén combatre o mitigar fa mesos que es produeix, i l'Administració pública sap que existeix des de fa temps.

Jurisprudència Social

Menjadors d'empresa: obligació empresarial d'habilitar un local menjador. Afecta els casos en què els treballadors no disposen d'una interrupció horària de dues hores per dinar: vigència del Decret de 8 de juny de 1938

Sentència del Tribunal Suprem, Sala Quarta (Social), de 26 de desembre de 2011, núm. rec. 1490/2011 (La Ley 274041/2011)

- **Resum del supòsit de fet:** l'empresa demandada té més de 300 treballadors. Al centre de treball es disposa d'un local de 85 metres quadrats, amb taules i cadires, una font d'aigua, una pica, un forn, quatre microones i productes d'alimentació com ara cafè, begudes fredes, *snacks*, sandvitxos o suc. No obstant això, no hi ha nevera. Els treballadors gaudeixen d'un horari flexible amb paralització de l'activitat laboral al migdia durant un temps màxim de dues hores. Per accedir al centre de treball, els treballadors han d'agafar un bus llançadora de 20 places que fa un recorregut circular d'uns vint minuts. Així mateix, es faciliten 40 places d'aparcament. Aquest últim lloc és a uns deu minuts del centre de treball. La controvèrsia gira al voltant de la durada efectiva del termini d'interrupció de l'activitat laboral per dinar. El lapse de dues hores es veu notablement minvat per les dificultats esmentades que implica el desplaçament fins al centre de treball.

- Exposició succinta de la doctrina que conté la Sentència:

(i) La normativa que disciplina la qüestió data de 1938, cosa que no és obstacle perquè resulti plenament vigent i de total aplicació, sempre que no contravingui la Constitució de cap manera, ja que no hi ha cap normativa postconstitucional que reguli la matèria.

(ii) Segons aquesta normativa, "(...) l'empresa no s'exonera de l'obligació d'habilitar un local menjador pel sol fet que hi hagi una parada o descans de dues hores entre la jornada del matí i la de la tarda si resulta que, d'acord amb les

circumstàncies concurrents (aïllament del centre de treball o d'altres), els treballadors no poden fer servir substancialment aquest període temporal per dinar. Tant el Decret [de 1938] ('qualsevol empresa subjecta a un règim de treball que no concedeixi als obrers un termini de dues hores per dinar') com l'Ordre de desenvolupament ('qualsevol empresa amb un règim de treball que no concedeixi al personal dues hores com a mínim per dinar') tenen com a finalitat que el treballador disposi d'aquestes dues hores com a mínim per dinar i que altres activitats necessàries per poder dinar no li restin temps substancial amb aquesta finalitat".

(iii) Es conclou en la insuficiència de les instal·lacions de les empreses demandades per poder-los atorgar la consideració de veritable local menjador.

- **Síntesi:** (1) El Decret de 8 de juny de 1938 sobre menjadors d'empresa continua vigent i és de plena aplicació. (2) L'empresa únicament quedarà exonerada de disposar d'un local menjador quan concedeixi als treballadors una interrupció de l'activitat laboral per dinar de dues hores reals o efectives (cosa que no passa quan es perd una part substancial del temps en desplaçaments o per altres raons justificades).

Jurisdicció Laboral: competència. Existència d'una relació laboral, malgrat que la contractació sigui formalment administrativa

Sentència del Tribunal Suprem, Sala Quarta (Social), de 21 de juliol de 2011, núm. rec. 2883/2010 (La Ley 184027/2011)

- **Resum del supòsit de fet:** persona que treballa a l'Institut Tecnològic La Marañosa, pertanyent al Ministeri de Defensa. En aquest centre de treball la persona en qüestió va dur a terme un conjunt de tasques molt variades i minuciosament descrites (com ara la preparació de mostres d'aigua i terra per a la determinació d'una activitat mitjançant espectrometria alfa, per detectar la presència de certs metalls: americi, plutoni, urani i tori), tot això dins del projecte anomenat "Laboratorio de Vigilancia y Protección Radiológica, del programa DN 8836 (Protección NBQ)". Aquestes tasques es duïen a terme al centre de l'institut esmentat, "en l'horari habitual del centre per coordinació entre els participants del programa, per seguretat d'accés i per prevenció de riscos", "sota la direcció de la persona designada pel director tècnic del programa, amb la qual mantindrà contactes directes i informarà de l'evolució dels treballs diàriament"; a més, la treballadora tindrà "disponibilitat contínua les 24 hores del dia quan el laboratori es trobi en situació d'activat o alerta", així com "disponibilitat per a la participació en reunions espanyoles i estrangeres sobre temes científics relacionats" i "disponibilitat per participar en seminaris, conferències, etc.". La controvèrsia gira al voltant de la naturalesa laboral o administrativa del contracte de la treballadora i, en conseqüència, a l'ordre jurisdiccional competent per conèixer la demanda d'acomiadament interposada per aquesta.

- Exposició succinta de la doctrina que conté la Sentència:

(i) el contracte en el supòsit esmentat va ser subscrit per la recurrent a l'empara del Reial decret legislatiu 2/2000. En relació amb aquest, el Tribunal Suprem ha sostingut que "la procedència d'aquesta contractació administrativa queda condicionada a la concurrència del pressupost que l'habilita, és a dir, que es refereixi a un producte delimitat de l'activitat humana i no aquesta activitat en si mateixa independentment del resultat final". Aquest producte no ha de ser obligatòriament cap objecte físic. Es pot tractar d'un projecte arquitectònic, un dictamen professional, una conferència, etc. Una cosa que el professional fa amb els seus propis mitjans i que lliura ja finalitzat a l'Administració contractant.

(ii) "El que no pot ser és que el professional s'insereixi en l'àmbit organitzatiu de l'Administració contractant per participar, de costat amb la resta del personal funcionari i laboral d'aquesta, i sota la direcció de superiors jeràrquics de la mateixa Administració contractant i amb els mitjans d'aquesta, com és el cas, en tasques habituals de la mateixa Administració contractant, per molt que aquestes se subdivideixin en projectes concrets, per cert, de diversos anys de durada".

- **Síntesi:** s'ha d'atribuir caràcter laboral a la relació en què es trobin presents les notes definidores bàsiques del contracte de treball: alienitat i dependència, no obstant això, qualificar-se el contracte com a "contracte administratiu de consultoria i assistència".

FORMACIÓ CONTÍNUA

Màster en Planificació i Assessoria Jurídic-Fiscal

LUÍS MANUEL ALONSO

DIRECTOR DEL MÀSTER
CATEDRÀTICO DE DERECHO
FINANCIERO Y TRIBUTARIO DE
LA UB

En l'actualitat, l'assessoria fiscal qualificada és una de les sortides professionals amb majors possibilitats. Per aconseguir un nivell d'excel·lència en aquesta matèria no basten els coneixements i la pràctica que resulten dels estudis universitaris. Qui vulgui ser competitiu en aquest mercat haurà de completar la seva formació cursant un màster d'especialització.

Per aquesta raó, la Universitat Internacional de Catalunya, juntament amb el despatx Cuatrecasas, Gonçalves Pereira començaran a impartir el proper 1 d'octubre el **Màster en Planificació i Assessoria Jurídic-Fiscal**.

Aquest Màster va més enllà del perfeccionament i l'aprofundiment en els ensenyaments en fiscalitat que obté l'alumne de grau o de llicenciatura. Està dissenyat per autèntics especialistes en l'assessoria fiscal i està plantejat amb la idea que qui ho superi estigui en condicions d'integrar-se en els equips on treballen els més prestigiosos especialistes a nivell nacional i internacional. Per això, expliquem en el Màster amb un quadre docent que

integra als millors professionals dels despatxos de més alt nivell juntament amb alts funcionaris de l'Administració Tributària així com jutges i professors d'universitat.

El resultat que busquem és que els alumnes del Màster donin el millor de si mateixos aconseguint resultats molt superiors a

la mitjana. Els nostres alumnes estaran en condicions de satisfer les exigències dels més prestigiosos bufets i assessories i, alhora, es trobaran disposats a prestar els seus serveis professionals en les principals empreses capdavanteres d'aquest país.

Més informació en
www.uic.es/dret

AGENDA

CONFERÈNCIA

7 de maig, a les 13.30 h.

L'ús de les xarxes socials per a advocats/professionals. Oportunitats i necessitats

Ponent:

Sra. Paula Fernández-Ochoa, sòcia directora de **Morethanlaw**, consultoria de màrqueting jurídic.

Lloc:

Saló de Graus.

Podeu confirmar assistència a alumni@uic.es

JORNADA

15 de maig, de 15.00 h a 20.00 h.

Young Women as Job Creators

(Jornades d'Emprenedoria Femenina)

Més informació:

www.uic.es/es/derecho-jornades

Inscripcions:

djpellegrino@uic.es

Lloc: Aula Magna.

JORNADA

3 de juny, de 16.00 h a 19.00 h.

Dret de l'esport

Ponents:

Dra. Mercedes García Arán, catedràtica de Dret Penal a la UAB, el **Sr. Andreu Van Eynde**, advocat i professor de Dret Processal Penal a l'EPJ de l'ICAB i el **Sr. Ignasi Martínez Dalmasas**, advocat i professor del Màster en Advocacia Penal de l'ICAB

Inscripcions:

djpellegrino@uic.es

Lloc:

Saló de Graus.

NOTÍCIES

La Facultat de Ciències Jurídiques i Polítiques firma un conveni amb la Fiscalia Superior de Catalunya

El degà de la Facultat, **Javier Junceda**, i la fiscal en cap provincial, **Ana Magaldi**, van firmar un **conveni de col·laboració** que permetrà a l'alumnat del Grau en Dret fer pràctiques a la **Fiscalia Superior de Catalunya**.

Bas i Vilafranca, reelegit membre del Consell de Garanties Estatutàries

Àlex Bas i Vilafranca, professor de la Facultat de Ciències Jurídiques i Polítiques va ser reelegit ahir com a membre del Consell de Garanties Estatutàries. Bas i Vilafranca forma part del Consell des que es va constituir, el 2009.

Durany i Bosch participen en un manual sobre el dret de l'empresa en el Codi civil català

El **Dr. Salvador Durany** i **Antonio Bosch**, professors de la Facultat de Ciències Jurídiques i Polítiques, han participat en la publicació del manual *Estudios sobre el Derecho de la empresa en el Código civil de Cataluña*, coordinat per **Javier Valle Zayas**, **Juan Antonio Pérez Rivarés** i **José Ramón Salelles** i editat per **J. M. Bosch**.

Perpinjà-Robert clausura el Curs sobre Relacions Internacionals, Dret Diplomàtic i Pràctiques Consulars

El president del Centre d'Estudis Internacionals (CEI) i exambaixador d'Espanya a Alemanya (1991-1996) i a Hongria (1996-2001), **Fernando Perpinjà-Robert**, va clausurar el 12 de març, amb una sessió sobre les incògnites de la diplomàcia, la primera edició del **Curs sobre Relacions Internacionals, Dret Diplomàtic i Pràctiques Consulars de la UIC**.

Dr. Santiago Álvarez: «La proposta del pacte fiscal català no es pot dur a terme»

Santiago Álvarez, vicerector de la Universitat d'Oviedo, va intervenir, el 13 de març passat, en el cicle de conferències de formació contínua organitzat per la Facultat de Ciències Jurídiques i Polítiques. La conferència d'Álvarez girava al voltant de l'article que va escriure amb el catedràtic Juan José Rubio: "El mite de l'espòli fiscal".

El professor Jiménez utilitza la metodologia de corpus per analitzar el tractament dels mitjans de comunicació sobre la crisi econòmica

Ricardo Jiménez, professor de la Facultat de Ciències Jurídiques i Polítiques, va presentar la ponència «The harsh medicine of austerity: a corpus study of British and Spanish media representations of the financial crisis in Spain» al V Congrés Internacional de Lingüística de Corpus, que va tenir lloc el 16 de març a Alacant. Jiménez va presentar la ponència amb la professora Ruth Breeze, de la Universitat de Navarra.

Fernando Méndez: "Europa com a tal no existeix. Ens trobem davant d'un problema estructural"

El 10 d'abril Fernando P. Méndez, registrador de la propietat, exdegà del Col·legi Nacional de Registradors i membre del Consell Assessor Universitari de la UIC, va fer una anàlisi de la problemàtica hipotecària: la dació en pagament i les seves alternatives.

Èxit a la I Trobada Alumni UIC INEDE

La UIC va celebrar, el 17 d'abril, la I Trobada Alumni UIC INEDE, en la qual van participar prop de 350 persones. L'acte va ser una ocasió de retrobament d'antics alumnes de la Facultat, així com una ocasió per mostrar als alumnes més veterans de la Universitat el projecte educatiu que van començar i que ara ja és una realitat: la UIC.

Jesús Gómez Taboada presenta a la UIC un llibre sobre el dret de successions

A l'acte, presidit pel degà de la Facultat de Ciències Jurídiques i Polítiques de la UIC, Javier Junceda, i celebrat al Saló de Graus, hi van assistir el també professor de la UIC i notari Antoni Bosch i el catedràtic de Dret Civil a la Universitat de Lleida, Antoni Vaquer.

@DerechoUIC, supera els 400 seguidors

La Facultat de Ciències Jurídiques disposa des del mes de desembre passat d'un compte de Twitter: @DerechoUIC. EL nou perfil es dirigeix tant a estudiants i Alumni de Dret com a persones, institucions i empreses del sector jurídic.

Els més de 400 seguidors així com un Klout de 50 punts són un réflex Fidel de l'objectiu del nou compte: aportar informació, contingut de valor, i establir nous canals de comunicació i diàleg amb persones dins d'aquest àmbit. Us animem a seguir-nos.

STAFF

Aquesta revista és una publicació gratuïta editada conjuntament per la Facultat de Ciències Jurídiques i Polítiques, Alumni i el Departament de Comunicació de la Universitat Internacional de Catalunya (UIC). Compta amb col·laboracions de professors i antics alumnes.

El Staff, que no comparteix necessàriament les opinions expressades pels seus redactors i col·laboradors, es reserva el dret de publicar aquelles col·laboracions o anuncis que no corresponguin amb la línia editorial o amb els principis que regeixen la publicació.

Edita:

Facultad de Ciencias Jurídicas y Políticas de la Universitat Internacional de Catalunya (UIC)

Director:

Carlos de Miranda Vázquez

Directors adjunts:

María Fernández Arrojo,
Diana Cuadros de Vílchez

Redacció:

Facultat de Ciències Jurídiques i Polítiques, Direcció de Comunicació, Alumni

Han col·laborat en aquest número:

Disseny original i maquetació:
Ingràvid Studio

Fotografia: Archiu fotogràfic

Revisió: Unitat de català

Alumni
Facultat de Ciències
Jurídiques i Polítiques

Immaculada, 22
08017 Barcelona
932 541 800
alumni@uic.es
www.uic.es/alumni